Filantropii lumii salvează onoarea statelor/Teama de bombă

Conține suplimentul „EURO-ALEGERI 2019"

ROMÂNIA

Newsweek

3-9.05.2019

Anul 2 ■ Numărul 52 ■ Preț: 11,90 lei

5 948494 000029 19052

OMAGII ÎNTRERUPTE

Ce cărți am fi citit și ce filme am fi văzut dacă nu cădea Ceaușescu în 1989

Extravalerianic
Biofarm®
CARDIO

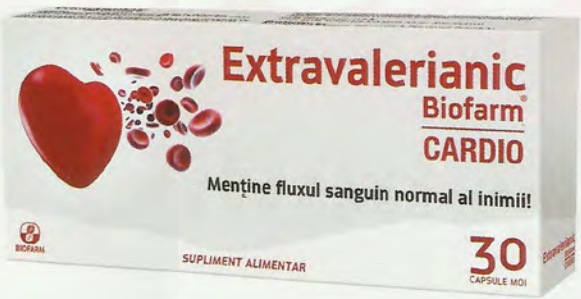

Suntem afectați de:

- Traficul zilnic
- Programul intens
- Responsabilitățile multiple
- Problemele familiale
- Termene limită
- Examene
- Ritm de viață accelerat

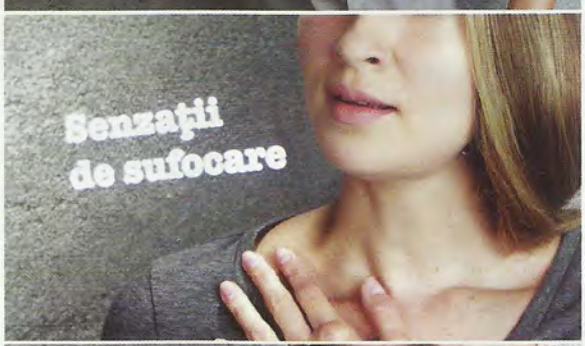

PANICĂ

Extravalerianic BIOFARM® Cardio
PENTRU CEI care resimt sau sunt la risc de a acuza senzații de panică!

Extravalerianic Biofarm® CARDIO
– opțiunea ideală pentru contracararea senzațiilor de panică și emoțiilor puternice, a manifestărilor de natură psihogenă
– UTIL în gestionarea eficientă a atacului de panică pentru obținerea echilibrului interior și a stării de ușurare.

Înlătură senzația de PANICĂ

BIOFARM
peste 95 de ani de tradiție și știință

Newsweek ROMÂNIA

3-9.05.2019 _ ANUL 2 _ NR.52

SUMAR

Periscop

06 **Război contra românilor**
Jandarmii, garda pretoriană a lui Dragnea

Opinii

10 PETRE BĂDICĂ
Această lehamite de neînțeles
SABIN GHERMAN
Dacă țara e condusă de un nemernic, înseamnă că toți suntem nemernici?
11 CRISTIAN PREDA
Lazăr

Dosar

12 **Omagii întrerupte**
Ce cărți am fi citit și ce filme am fi văzut dacă nu cădea Ceaușescu în 1989
14 Scriitori în comunism, miniștri în capitalism
DĂIANU: Pentru bunăstarea oamenilor muncii
ANDREI MARGA: În numele marxismului
14 ILIE ȘERBĂNESCU: Din opera politică a lui Ceaușescu
PASTI: Cum îmbogățim socialismul științific
16 De la Ceaușescu, la Iliescu
17 Soluțiile pentru un scriitor erau emigrarea, invizibilitatea publică sau revolta
18 „Fresca luptei revoluționare" din cinematografie
19 Iliescu a înfierat un film tolerat de Ceaușescu
20 Repertoriul teatrelor, comandat de partid
21 Ce poate Nicolae Ceaușescu și nu reușește Liviu Dragnea

Periscop

22 **Avort**
Primii „decreței" au trecut de 50 de ani

26 **Scandalul Corvetelor**
Fiul avocatei lui Dragnea, afaceri cu reprezentantul concurentului Fincantieri
28 **Strategia digitală**
#2019 IT&C SUMMIT
30 **Colaborator**
„Coroiu" al Securității: probleme pentru Cristoiu în procesul cu Hodor

Internațional

32 **Capitalism responsabil**
Filantropii lumii salvează onoarea statelor
36 Teamă de bombă
44 **Interviu**
IOANA NICOLAIE: „Cum Dumnezeu să iasă spuma asta neagră la suprafață și să ocupe o țară?"
48 „Ce să caute numirile politice în școli, suntem în anii '50?"

Magazin

50 **Fotbal**
Regii Europei
54 **Auto**
Citroën C4 Cactus 1.2 PureTech AT6 Canapeaua pe roți
58 **Călătorii**
Croația, cu vânt din pupa
60 **Lexus Sport Yacht**
Puterea rafinamentului

Calendar

62 Un milion de români l-au salutat pe papa anticomunist

» P.50

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ Sabin Orcan

REDACTOR-ȘEF _ Răzvan Chiruță

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ Cătălin Prisacariu

Online manager _ Ștefan Onica
Senior editor _ Mircea Marian
Senior editor _ Silviu Sergiu
Senior editor _ Mihai Duță
Senior editor _ Petre Bădică
Senior editor _ Ramona Ursu
Editor _ Flavia Drăgan
Editor _ Răzvan Scăețeanu
Reporter special _ Petru Zoltan
Reporter _ Adelina Sahlean
Contributori _ Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Cristian Preda, Iulian Fota

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

DTP

Ionuț Aldea

TRADUCERE

Monica Ady

GRAFICĂ

Cătălin Zaharia

FOTO

INQUAM PHOTOS shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81
0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

DIRECTOR PUBLICITATE _ Adrian Dinu
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
ipg Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

SORBET BANANA
PURPLE STAR

HARROGATE, ANGLIA

Crizantemele de aur

Doi bărbați pun la punct ultimele detalii, aranjând coșurile cu crizanteme, înainte de deschiderea Festivalului Florilor de Primăvară, desfășurat în orașul englez Harrogate, în 24 aprilie. Organizat de Societatea de Horticultură din nordul Angliei, tema festivalului de anul acesta este cum pot florile înfrumusețea orașele Regatului Unit.

IAN FORSYTH/GETTY IMAGES

GHIMPAȚI, ROMÂNIA

Focurile din Joia Mare

Locuitori ai comunei Ghimpați (Giurgiu) aprind focuri și tămâiază mormintele în dimineața zilei de joi, 25 aprilie, dinaintea Paștelui Ortodox. Conform credinței populare, focurile din Joia Mare ajută sufletele celor morți să se reîntoarcă pentru a-și vizita locuințele și rudele.

INQUAM PHOTOS/OCTAV GANEA

PARIS, FRANȚA

Gaz pe foc

Protestele „Vestelor galbene" au continuat la Paris, în a 23-a săptămână, în ciuda incendiului care a distrus acoperișul Catedralei „Notre Dame". Sindicatele și purtătorii de cuvânt ai grupării au susținut că miliardul de euro donat de bogații Franței pentru renovarea monumentului reprezintă o sfidare la adresa veniturilor mici ale muncitorilor.

JEFF J MITCHELL/GETTY IMAGES

HOLLYWOOD, SUA

Scarlet, răzbunătoarea

Celebra actriță Scarlett Johansson și-a lăsat amprenta mâinilor în ciment, împreună cu ceilalți actori din distribuția filmului *„Răzbunătorii/ Sfârșitul jocului"* (*„Avengers: Endgame"*). Evenimentul a avut loc în 23 aprilie, la cinematograful TCL din Hollywood (California). Producția Studiourilor „Marvel" a avut recent premiera mondială.

AXELLE/BAUER-GRIFFIN/FILMMAGIC

RĂZBOI CONTRA ROMÂNILOR

Jandarmii, garda pretoriană a lui Dragnea

În ultimii doi ani, percepția despre Jandarmerie s-a schimbat cu 180 de grade: una din cele mai respectate instituții ale statului român a ajuns să fie considerată o armă aflată în slujba liderilor PSD.

ÎN IANUARIE 2012, PSD ȘI PRESA apropiată acestui partid criticau dur intervenția Jandarmeriei împotriva manifestanților din Piața Universității. Acum, aceleași personaje au susținut necondiționat instituția atunci când, pe 10 august 2018, a intervenit brutal la mitingul Diasporei și a bătut, fără discernământ, cetățeni pașnici, jurnaliști sau turiști străini aflați în trecere.

În regimul Dragnea, Jandarmeria beneficiază de alocări bugetare majorate de la an la an. Opoziția a arătat că doar sumele pentru achiziția de armament s-au majorat cu 560% în 2019, comparativ cu 2018.

În ultimele luni, de fiecare dată când Dragnea se prezenta la proces la Înalta Curte și era întâmpinat de protestatari, protecția sa a fost asigurată de un dispozitiv masiv de jandarmi. Președintele PSD a refuzat protecția SPP.

Bugetul lui Carmen Dan crește cu 50%

În timp ce Liviu Dragnea critică bugetele prea mari alocate SRI și SPP, Ministerul de Interne, pe care-l controlează politic prin Carmen Dan, a beneficiat de o creștere masivă a sumelor primite de la contribuabili. În consecință, și bugetul Jandarmeriei a crescut masiv.

În 2017, MAI a avut un buget de 12,4 miliarde de lei. În 2018, el a ajuns la 15,2 miliarde de lei. În 2019 va atinge 18,47 miliarde. În cei doi ani de guvernare PSD, bugetul Internelor s-a majorat cu aproape 50%. În 2019, este pentru prima oară când bugetul Internelor este mai mare decât cel al Ministerului Apărării. În acest an, ministerul va angaja 6.300 de persoane, absolvenți ai diferitelor instituții de învățământ din cadrul MAI.

Pentru Jandarmerie, bugetul a evoluat astfel:

- 2017 - 1,4 miliarde de lei
- 2018 – 1,84 miliarde lei
- 2019 – 1,9 miliarde lei

La dezbaterea proiectului bugetului de stat, deputatul USR Claudiu Năsui a întrebat-o pe Carmen Dan cum explică sumele mari alocate Jandarmeriei. „Avem, din total buget minister, alocate pentru Jandarmerie undeva la 10,6 procente. În anul 2018, am avut 11 procente. Din acest buget, aproximativ 90% înseamnă cheltuielile de personal, adică plata angajaților Jandarmeriei, a celor aproximativ 30.000 de oameni care compun Jandarmeria Română. Restul de 10% este buget alocat pentru dezvoltare instituțională, buget alocat pentru investiții, inclusiv în echipamente și muniție", a răspuns ministrul de Interne.

Ea a susținut că este „total fals" că bugetul pentru achiziția de muniție a crescut cu 560%, așa cum a susținut deputatul USR Claudiu Năsui. Totuși, datele publice de pe site-ul Jandarmeriei Române o contrazic pe Carmen Dan și-i dau dreptate lui Năsui. Ea a susținut că „în toate statele Uniunii Europene se investește pentru a susține aceste structuri".

Plângem după 2,3 milioane de euro

În anul 2019, Jandarmeria va aloca 10,8 milioane de lei (aproximativ 2,3 milioane de euro) pentru a achiziționa diferite tipuri de muniție iritant-lacrimogenă. Datele se află în așa numitul Program Anual de Achiziții Publice, publicat pe site-ul Jandarmeriei.

În 2018, la capitolul XIII „Muniție, furnituri și armament", alocarea era de 877.625 lei. În 2019, la acest capitol se găsește suma de 12,3 milioane de lei.

În 2018, s-au cumpărat doar 500 de cartușe IL (iritant-lacrimogene) de calibru 38 mm în valoare de 99.000 de lei.

În 2019, se vor achiziționa 15.000 cartușe IL de calibru 38 mm, în valoare 4,4 milioane de lei. În plus, în acest an se mai cumpără 10.000 de cartușe IL calibru 40 mm, costul fiind de 2,9 milioane de lei și 15.000 de grenade IL, la un preț total de 3,5 milioane de lei. Aceste ultime două tipuri de muniție nu au fost achiziționate în 2018.

DE

MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

SCANDALUL CORVETELOR
Fiul avocatei lui Dragnea, afaceri cu reprezentantul concurentului Fincantieri » P.26

ASALT Jandarmeria a acționat violent la protestele din 10 august 2018, făcând abuz de arsenalul său. Sebastian Cucoș (jos) a coordonat, ca șef al instituției, asaltul violent din Piața Victoriei.

În 2018, Jandarmeria a avut nevoie să cumpere doar 2.000 de cartușe cu bile de cauciuc (preț: 9.900 de lei).

În 2019, va lua 100.000, la un cost estimat la 595.000 de lei. Acest tip de muniție, folosit în 1970 de trupele britanice în confruntările din Irlanda de Nord, este destul de controversat: loviturile în față pot provoca leziuni serioase, iar un astfel de glonț, tras de la distanță mică, poate fi chiar fatal. Armata britanică a folosit, între 1970 și 1975, în Irlanda de Nord, în perioada celor mai dure confruntări între protestanți și catolici, 55.000 de astfel de cartușe, adică doar jumătate din câte cumpără acum instituția controlată de Carmen Dan.

Pe lângă gaze lacrimogene, Jandarmeria își înnoiește anual stocul de muniție letală: cartușe de calibru 7,65 mm și 9 x 18 mm sau 9 x19 mm, în stocuri anuale de 400.000 bucăți, respectiv 100.000 și 200.000.

Pe 11 martie 2019, ministrul de Interne, Carmen Dan, continua să insiste, într-un răspuns la o interpelare a deputatului PNL Ovidiu Raețchi, că majorarea cu 560% a bugetului pentru armament nu se referă doar la achizițiile Jandarmeriei. „Majorarea în discuție se referă la toate instituțiile de învățământ din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (...) și este destinată procesului de formare inițială și continuă prin instruirea pentru trageri cu armamentul din dotare".

Revista jandarmilor, acum și în engleză

Profitând de majorarea bugetului, Jandarmeria și-a propus să crească de patru ori tirajul revistei proprii și să-l dubleze pe cel al versiunii în engleză. Sumele pentru media au crescut impresionant în 2019.

În 2018, doar tipărirea revistei, într-un tiraj de 4.000 de exemplare în română și 300 în engleză, a costat circa 67.000 de lei. Pe site-ul Jandarmeriei nu au fost publicate planurile de achiziții pe anii anteriori lui 2018.

În 2019, tipărirea unui tiraj de 20.000 de exemplare a Revistei Jandarmeriei, în română, și 600 de exemplare în engleză vor costa 164.000 de lei. În plus, în acest an se va tipări un calendar al Jandarmeriei, în 1.000 de exemplare, și o revistă de prezentare a instituției, în 600 de exemplare. Costuri: 14.000 de lei. În planul anual de achiziții pentru 2019 se află și o tipografie digitală, de 309.000 de lei.

Și costurile cu materialele consumabile pentru imprimante au crescut cu 50%: de la 201.000 de lei în 2018, la 300.000 de lei în 2019.

Carmen Dan preferă interimarii

Din februarie 2016, Jandarmeria Română nu mai are un comandant stabil, ci doar interimari la conducere. În decurs de circa trei ani s-au schimbat trei șefi ai instituției, nici unul nefiind numit definitiv. Mai mult, în prezent întreaga conducere a instituției este „împuternicită la comandă", adică are un statut provizoriu. Actualul șef al Jandarmeriei este colonelul Ionuț

FOTO: INQUAM PHOTOS -OCTAV GANEA/SEBASTIAN CUCOS

Sindile, numit imediat după violențele din 10 august 2018.

Al doilea pe linie ierarhică este colonelul Gheorghe Cucoș, „împuternicit prim-adjunct al inspectorului general și Șef al Statului Major al Jandarmeriei Române". Cucoș a fost șeful acestei arme, din 15 august 2017 până la momentul intervenției brutale din 10 august 2018. Și următorii doi pe linie ierarhică, coloneii Gheorghe Brâncoveanu și Lucian Trășcălie, sunt tot împuterniciți în funcția de adjunct al inspectorului general.

Avansările, stopate de Iohannis

În august 2018, președintele Iohannis a refuzat să avizeze numirea lui Cucoș la conducerea Jandarmeriei. „Având în vedere evenimentele din data de 10 august a.c., din timpul protestului din Piața Victoriei, în care a fost implicată Jandarmeria Română, se impune ca luarea unei decizii de către Consiliul Suprem de Apărare a Țării privind numirea colonelului Cucoș Gheorghe-Sebastian în funcția de inspector general să se realizeze după pronunțarea organelor judiciare abilitate, cu privire la legalitatea acțiunilor Jandarmeriei Române. În acest context, problematica în cauză poate fi supusă analizei și deciziei CSAT în cadrul unei viitoare ședințe, luând în considerare și concluziile anchetelor organelor judiciare competente", a arătat un comunicat al Administrației Prezidențiale. În decembrie 2017, colonelul Cucoș a fost invitat la Antena 3, la emisiunea Sinteza Zilei, unde i-a acuzat pe protestatari că sunt responsabili pentru incidentul în care a fost implicat deputatul PSD Ioan Terea.

De altfel, Iohannis a refuzat și propunerea de acordare a gradului de general unuia din coloneii care au coordonat intervenția din 10 august, colonelul Cătălin Paraschiv. Șeful statului a spus că o posibilă acordare a gradului de general se va realiza după ce se va finaliza ancheta privind evenimentele din acea zi. Carmen Dan l-a acuzat pe Iohannis că nu respectă prezumția de nevinovăție. Colonelul Paraschiv a făcut cerere de trecere în rezervă.

Anchetele privind 10 august, blocate

La îndemnul președintelui Iohannis, Parchetul Militar a început să anchetezе brutalitățile comise de jandarmi la mitingul din 10 august. Procurorii militari care au pornit aceste investigații s-au trezit însă ei înșiși sub ancheta Inspecției Judiciare, controlate politic de PSD.

Unul din acești procurori, Bogdan Pârlog, a explicat, într-un interviu pentru ziare.com, de ce ancheta trenează:

➤ Ministerul de Interne a întârziat desecretizarea unor documente și, în consecință, avocații, care nu au certificat ORNISS, nu le puteau consulta.

FĂRĂ VINOVAȚI
Peste 770 de persoane au depus plângeri penale împotriva Jandarmeriei, după 10 august. Mulți au ajuns la spital din cauza gazelor lacrimogene folosite în exces.

FOTO: INQUAM PHOTOS - GEORGE CĂLIN/ADRIAN NEAGOE

Recent, Carmen Dan a răspuns acestei acuzații: „Orice demers din partea Parchetului, în sensul că Ministerul Afacerilor Interne nu a declasificat documente și, de aceea, nu se poate finaliza ancheta, îl voi considera susceptibil de neadevăr. Recomand Parchetului General să caute vinovății pe baza probelor și nu scuze".

➤ „Modificarea Legilor Justiției, care a făcut ca delegările mai multor colegi din cadrul Secției Parchetelor Militare să înceteze".

➤ „Un volum enorm de muncă, undeva la 300 de tera de filmări la care se adaugă audierea câtorva mii de persoane".

La 3 aprilie 2019, Secția pentru procurori a CSM a respins acțiunea Inspecției Judiciare (IJ) față de șeful Secției Parchetelor Militare, generalul Gheorghe Cosneanu, și procurorul militar Codruț Mihalache, în legătură cu dosarul „10 August".

Inspecția Judiciară inițiase un control la Secția Parchetelor Militare pentru verificări în dosarul „10 August",

Loviturile în față cu un cartuș de cauciuc pot provoca leziuni serioase, iar un astfel de glonț, tras de la distanță mică, poate fi chiar fatal

chiar înainte ca liderul PSD Liviu Dragnea să fie audiat în acest caz. Liderul PSD nu a mai fost audiat niciodată.

Până la 20 august 2018, la Parchetul Militar se înregistraseră 351 de plângeri ale protestatarilor împotriva jandarmilor. Parchetul a precizat, în februarie 2019, că cercetează inclusiv tipul de gaze folosite împotriva manifestanților.

În ianuarie 2019, parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 a clasat dosarul constituit în urma plângerilor depuse de Jandarmerie și de Vlad Bontea, deputat PSD de Mehedinți, împotriva a trei protestatari.

Cum s-a răsucit propaganda PSD

În ianuarie 2012, jandarmii au intervenit în forță împotriva protestatarilor care ocupaseră Piața Universității, în semn de solidaritate cu Raed Arafat și împotriva regimului Băsescu. La acel moment, PSD și trusturile media apropiate i-au susținut pe manifestanți și au criticat Jandarmeria.

„Este o reacție profundă, populară care are la bază tineri, în general tinerii și oamenii educați. Umblă pe Facebook, se descurcă la computer", spunea, la Antena 3, Bogdan Chirieac despre manifestanții din ianuarie 2012. Mircea Badea a scris, la acel moment, că jandarmii se comportă „ca ultimele slugi trepanate".

De altfel, el a folosit atunci o expresie care a fost preluată pe 10 august 2018: „Jandarmeriada e noua mineriadă". Articolul a dispărut de pe blogul său.

În 10 mai 2012, când Guvernul Ponta preluase puterea de la Mihai Răzvan Ungureanu, unul din primii schimbați de noul regim a fost șeful Jandarmeriei, Costel Gavrilă, cel care condusese instituția la momentul protestelor din ianuarie 2012.

CE CUMPĂRĂ JANDARMERIA ROMÂNĂ ÎN 2019

15.000 cartușe IL (iritant-lacrimogene) de calibru 38 mm, de 4,4 milioane de lei.
10.000 de cartușe IL calibru 40 mm, de 2,9 milioane de lei
15.000 de grenade IL, la un preț total de 3,5 milioane de lei
100.000 de cartușe de cauciuc, la un cost estimat la 595.000 de lei

PETRE BĂDICĂ

Această lehamite de neînțeles

În 1996, au avut loc alegeri pentru președinția României. În primul tur au participat 76%, o cifră uriașă. În Ardeal, au existat români neaoși care au votat, în primul tur, candidatul UDMR, György Frunda, pentru că vorbea frumos, avea mai puțină încrâncenare decât Iliescu și Constantinescu și un aer mai occidental, mai imperial. Frunda a obținut peste 6%, procent superior UDMR, dar și lui Vadim Tudor. Erau vremurile „flower-power" ale votului democratic, când se ieșea la urne de plăcere și nu din lehamite, ca azi, când te obligă un primar roșu, ori pentru a alege răul mai mic.

Am făcut această paranteză pentru a amplifica un paradox care se prefigurează la alegerile pentru Parlamentul European. Deși trăim în plin ultimatum existențial al statului democratic și european, deși nemulțumirea și nervozitatea oamenilor se vede pretutindeni în jur, prezența la vot se anunță deplorabilă.

Cum e posibil să vezi că se prăbușește casa pe tine și să rămâi în fotoliu cu o mână pe telecomandă și alta pe sticla de bere? Cum e posibil să te calce hoții și tu să le oferi cifru de la seif și să te duci la grătar? Într-un moment în care, privind în jur, în tramvai, în metrou, pe stradă sau pe Facebook, ai impresia că toți par gata să pună mâna pe par, atunci când vine momentul să se ducă la vot, oamenii fac o grimasă de lehamite și preferă să stea acasă. Ratează asumat singurul moment în care părerea lor contează.

Toate sondajele de opinie indică o prezență la vot, pentru alegerile europarlamentare, de 30%. O cifră înfricoșătoare. Doi din trei români vor sta acasă. Această demobilizare nu are logică dacă privim realitatea și ținem cont de comportamentul omenilor la alte alegeri.

1. În 2014, la alegerile pentru președinția României, Victor Ponta l-a devansat categoric pe Klaus Iohannis în primul tur. În al doilea, au ieșit, în plus, la vot, două milioane de alegători care au înclinat balanța spre Iohannis. Nu este PSD-ul de azi, mai de groază decât Ponta de ieri, cel care a făcut posibilă o uriașă mobilizare?

2. Nerealizările PSD sunt peste tot: nu există autostrăzi, nu au făcut spitalele regionale promise, copiii cad și mor în toaletele școlilor improvizate.

3. Trăiesc în București de mulți ani, dar niciodată gradul de nervozitate și iritabilitate al oamenilor care locuiesc aici nu a fost atât de ridicat. Că vine de la lipsa Centurii Capitalei, din absența unui transport în comun eficient, a pistelor de biciclete, a aerului poluat pe care îl respirăm, a risipei banilor publici, nu mai contează.

Pe oricine întrebi, ți-ar spune: „așa nu se mai poate". Ignorați și umiliți, călcați în picioare și batjocoriți de niște parlamentari care, scrie în Constituție, ar trebui să ne reprezinte interesele, oamenii nu îi sancționează atunci când, legal, o pot face. Cum e posibil să sari la bătaie în trafic, dar atunci când PSD-istul te fură, să întorci capul în altă parte?

Au trecut peste două decenii de la „momentul 1996" și drumul pe care l-am parcurs a fost de la: „votăm cu «unguru'»", la „mă piș pe el de vot". N

PETRE BĂDICĂ
este senior editor al *Newsweek România*

SABIN GHERMAN

Dacă țara e condusă de un nemernic, înseamnă că toți suntem nemernici?

Penalii scapă de pușcărie – asta a votat Parlamentul României. Adică aleșii noștri – și când citești „noștri", să știi că e suma tuturor asistaților, mințiților, fraieriților, șnapanilor și analfabeților. Doar greva fiscală cred că ne mai salvează.

Ce-o să facă? O să ne aresteze pe toți? Ne bagă la pușcărie în locul lui Dragnea? Până la urmă, greva, fiscală sau generală sau ce-o mai fi, e o formă de protest și oamenii au dreptul să protesteze atunci când totul pare pierdut. Ideea e simplă: eu am plătit taxele pentru autostrăzi, școli și spitale și în locul autostrăzilor, școlilor și spitalelor au răsărit averi colosale.

Cine vrea avere, să nu mai conteze pe munca mea. E greu de priceput? Că pesediștii au votat pentru raderea unor infracțiuni din Codul Penal, nu e de mirare. Cei de la ALDE ar fi putut să știe că vor fi următorii sacrificați, indiferent cât de bățos se dă Tăriceanu.

UDMRiștii? – o mușcă de fiecare dată, amețiți pe de o parte de promisiuni pe care pesediștii le-au dinamitat mereu prin interpuși, și, pe de altă parte, blocați de naționalismul spumant al unor lideri PNL. Minoritățile, celelalte decât cele maghiare, s-au obișnuit cu sinecura.

Singurii care și-au respectat blazonul de opozanți au fost cei de la USR, care au venit toți să blocheze nemernicia.
Mai pune un amețit din PMP, trei neafiliați.
În rest, nimic ești tu! Și eu! Și maică-ta, și taică-meu și toți!
Și poporul ăsta se îndreaptă tot spre nimicnicie.
Degeaba scriu manualele despre multele și strașnicele noastre valori – mint.
Degeaba recită copiii de 1 Decembrie despre țara asta mănoasă și bună – sunt păcăliți. Degeaba ne-arată unii pensionari Bumbești-Livezeniul – acum le pupă ghiulul fiilor ălora de urlau la ei să facă planul.
Suntem un popor foarte mic, o populație care nu mai înseamnă nimic în afara unui teritoriu pe hartă. Suntem părtași, prin tăcere sau amușinând avantajul mărunt. Un popor de compromis – prin compromis am apărut pe hartă, prin compromis o să dispărem.
Acum, când scriu, pe ecran rulează o reclamă la Sfântul Andrei – cică s-o cumpere tovarășul popor, că așa ne-am păstrat noi credința, prin sacrificiu și altele de genul ăsta. Vă propun o altă reclamă: ești extraterestru și te scoboară Dumnezeu pe planetă hăpt în locul României: ce vezi? Care e povestea românilor despe ei înșiși? Cine sunt cei care îi conduc pe români? Ce școală au? Pot să bage mâna în foc că n-au furat și n-au mințit? Ce vezi? Ce-ai scrie despre pământenii ăstui loc?
Eu sper că, după falimentul acesti țări, să mai putem reconstrui. E ca la o casă: începem una nouă: asta e bucătăria, aici mâncăm; asta e baia, aici ne pișăm; aici e dormitorul, aici ne odihnim. Până acum, ne-am pișat în bucătărie, ne-am odhnit în baie și am mâncat în dormitor.

SABIN GHERMAN
este contributor al *Newsweek România*

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

CRISTIAN PREDA

Lazăr

Enumele fostului procuror general. A ieșit la pensie luna trecută. Cu câteva zile înainte de anunțul retragerii, nimeni n-ar fi bănuit-o. La început de aprilie, Augustin Lazăr era candidat la propria succesiune.
Ce-i drept, în cursul interviului pentru post, susținut cu ministrul Justiției – între timp, demis –, i se ceruse socoteală pentru un moment din biografia sa. Ministrul se făcea ecoul unei dezbateri lansate în presa ostilă candidatului de acum.
Era vorba despre un episod din vremea comunismului. Tânăr procuror, A. Lazăr a fost implicat – la mijlocul anilor '80 – în evaluarea eliberării anticipate din închisoare a unui disident politic, Iulius Filip, și a refuzat să-i acorde clemență.
Decizia de atunci era adusă la lumina zilei acum. Dacă memoria nu mă înșală, e prima dată – din 1989 încoace – când comportamentul unui magistrat în vremuri totalitare a făcut obiectul unei deliberări publice. Mai bine mai târziu decât niciodată, nu?
Dezbaterea a fost, însă, viciată de pasiuni politice. S-a întâmplat așa fiindcă Augustin Lazăr fusese – în ultimii doi ani – apărătorul independenței magistraților, în fața ofensivei guvernului. Adversarii săi au exagerat culpa din anii optzeci ca să-i șubrezească autoritatea de care dispunea în prezent.
La un moment dat, am avut impresia că revăd o situație din primii ani ai tranziției, avându-l drept protagonist pe Emil Constantinescu, candidatul opoziției la președinție. Acesta era descris acum 25 de ani ca un actor-cheie al regimului comunist, după ce s-a dezvăluit că fusese membru al comitetului de partid din Facultatea de geologie a Universității din București. Îl acuza Ion Iliescu, membru marcant al nomenclaturii comuniste și fost ministru în vremea lui Ceaușescu. Lumea era astfel răsturnată cu fundul în sus.
Cam așa a fost și acum, în 2019, când Augustin Lazăr a ajuns să fie stigmatizat de tabăra mogulului Dan Voiculescu, reprezentant al unei firme de comerț exterior a regimului totalitar și fost turnător la Securitate.
„Dar contează cine acuză?", s-au întrebat mulți.
Până la urmă, a contat.
Deși CNSAS confirmase că Augustin Lazăr nu a făcut poliție politică, presiunea publică l-a împins pe fostul procuror general să facă un pas în spate. O victimă colaterală a disputei a fost GDS, care decisese, în urmă cu mai multe luni, să-i acorde un premiu lui Lazăr. O trupă de șoc – condusă de ex-deputatul Adrian Severin, condamnat pentru fraudă, și de A. Pavelescu, țărănist devenit susținător al PSD – a mers la sediul organizației ca să-i linșeze pe intelectuali. Deși aceștia anulaseră ceremonia. Nu și premiul. Până la urmă, Iulius Filip a fost cel decorat, și anume de către președinte, GDS a fost vituperat ca-n anii '90, iar Lazăr a cerut pensionarea.

CRISTIAN PREDA
este europarlamentar și profesor de științe politice la Universitatea București

COMUNISM

Omagii întrerupte

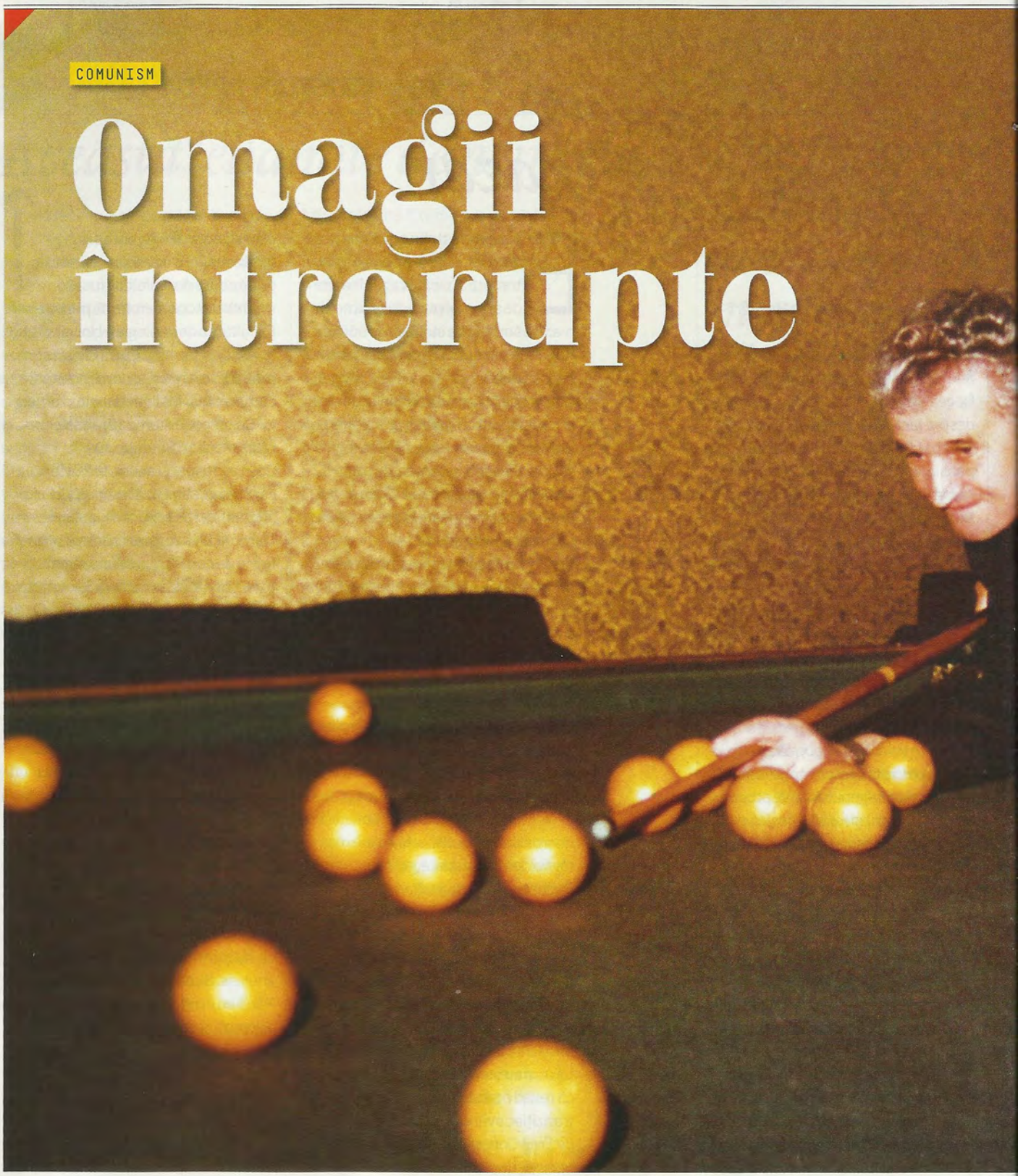

AVORT
Primii „decreței" au trecut de 50 de ani » P22

Ce cărți am fi citit și ce filme am fi văzut dacă nu cădea Ceaușescu în 1989. Printre creatorii care trebuiau în 1990 să susțină regimul comunist prin operele lor se numără Andrei Marga, Ilie Șerbănescu, Daniel Dăianu, Traian Chebeleu, Dan Drosu Șaguna, Adrian Sârbu, Mihai Tatulici, Andrei Blaier, Dinu Săraru, Paul Everac.

„ÎNAINTE ERA MAI BINE", CREDE O MARE parte dintre cei care, la Revoluție, încă aveau toată viața înainte. Poveștile lor sunt transmise copiilor și nepoților perpetuând un neadevăr. Dinspre regimul Ceaușescu bate un vânt călduț și plin de nostalgie, pe măsură ce eșecul clasei politice de azi este tot mai accentuat.

Acesta este contextul în care *Newsweek România* a încercat să reconstituie viitorul pe care îl regretă o parte dintre noi. În paginile ce urmează vom arăta cum ar fi fost anul 1990 în comunism.

Am consultat sute de pagini de arhivă pentru a decoperi „Planul tematic editorial pe anul 1990".

Documentul prezintă cărțile politice, de propagandă, ce urmau a fi tipărite dacă nu ar fi venit Revoluția. În cursul lui 1989, Partidul Comunist Român (PCR) aprobase apariția, pentru anul următor, a numeroase cărți scrise „în spiritul tezelor lui Nicolae Ceaușescu". Unele ar fi purtat semnătura câtorva viitori miniștri ai României democrate: Daniel Dăianu, Andrei Marga, Ilie Șerbănescu. Niciunul nu se dezice de ideile de atunci. Traian Chebeleu, fost consilier al lui Iliescu, și Dan Drosu Șaguna, fost președinte al Curții de Conturi, urmau să publice lucrări pe linia Partidului Comunist. În „Planul tematic al filmelor artistice pe anul 1990" elaborat de PCR cu un an înainte, regăsim peliculele „Făurari de lume nouă" sau „O zi fericită", în care este elogiat omul nou de tip comunist, dar și marile realizări ale Partidului. Filmele comandate de PCR pentru 1990 purtau semnăturile lui Paul Everac, Dinu Săraru, Mihai Tatulici, Alexandru Tatos, Titus Popovici, Andrei Blaier sau Fănuș Neagu.

Un 1990 comunist ar fi însemnat și mai puțină libertate, creativitatea suprimată și multă minciună. Vă invităm înapoi în viitor.

DE
PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

Foto GULIVER / GETTY IMAGES

Scriitori în comunism, miniștri în capitalism

În 1989, Partidul Comunist Român a publicat „Planul editorial pe anul 1990". Era vorb de o listă cu cărțile ce primiseră aprobarea Partidului Comunist Român pentru a apărea în acel an. Unii dintre autori au făcut o carieră politică strălucită în democrație.

DĂIANU: Pentru bunăstarea oamenilor muncii

PCR dăduse undă verde pentru ca Daniel Dăianu să publice lucrarea „Creșterea economică și echilibrul extern", ce urma a fi tipărită în 5.000 de exemplare, în 1990. „Pornind de la tezele teoretice ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, de la documentele celui de-al XIV-lea Congres al Partidului, lucrarea analizează relația dintre dezvoltarea economică și comerțul exterior, relația esențială pentru asigurarea creșterii intensive și dinamismului economiei naționale. Sunt analizate pârghiile financiare ale creșterii economice, modalitățile de ajustare a balanței de plăți, căile de creștere a performanței economice naționale, condițiile asigurate, ca urmare a dobândirii independenței economice, în vederea sporirii producției industriale și agricole, a bunăstării generale a oamenilor muncii", se arată în rezumatul lucrării, prezentat în Arhivele Partidului Comunist Român.

Daniel Dăianu ne-a precizat că „am avut patru analize făcute, între 1982 și 1989, în care am pledat pentru reforme, pentru un alt regim de funcționare al economiei. Am redefinit conceptul de creștere pauperizantă, referindu-mă la creșterea oneroasă, arătând cum politica comunistă sărăcește țara. Așa apăreau formulările (cu referiri la Ceaușescu – n.r.). Cartea de care vorbiți a apărut în 1992. Era pledoaria mea pentru reforma sistemului astfel încât să nu sărăcești o țară întreagă". Dăianu a fost ministru al Finanțelor între 1997 și 1998. Este profesor universitar în cadrul Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative. A fost ales eurodeputat în anul 1997. În iunie 2014, a fost ales membru în Consiliul de Administrație al Băncii Naționale a României. Este membru al Consiliului European pentru Relații Externe.

ANDREI MARGA: În numele marxismului

Și Andrei Marga era programat de Partidul Comunist să redacteze o lucrare ce trebuia să apară în 5.000 de exemplare, în 1990: „Raționalitate, comunicare, argumente". În rezumatul publicat de puterea comunistă, în 1989, și descoperit de *Newsweek România* în Arhivele Naționale se menționează: „Având în vedere liniile directoare ale marxismului și ale practicii social-istorice contemporane, lucrarea evidențiază raporturile dintre acțiunea socială, decizie, analiză rațională și comunicare în condițiile revoluției tehnico-științifice. Structurat în capitolele: Modernizare și raționalitate, Raționalitate și istorie (...), volumul demonstrează că raționalitatea este esența profundă a modernizării, un obiectiv și un criteriu de activitate pentru dezvoltarea cunoașterii". Profesorul Marga susține că această carte nu ar fi putut apărea în 1990, deoarece a scris-o un an mai târziu. Sfârșitul comunismului nu i-a mai oferit posibilitatea să publice lucrarea de mai sus. Andrei Marga a făcut o strălucită carieră academică și politică. A fost ministru de Externe al României în mai-august 2012, ministru al Educației în 1997-2000, rector al Universității Babeș-Bolyai din Cluj între anii 1993-2004 și 2008-2012.

ILIE ȘERBĂNESCU: Din opera politică a lui Ceaușescu

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

Tot în anul 1990, urma să apară lucrarea unui alt viitor ministru. Potrivit documentelor din 1989 de arhivă consultate de *Newsweek România*, Ilie Șerbănescu primise aprobare din partea Partidului Comunist Român pentru a publica „Ipostaze ale neocolonialismului. Corporații transnaționale", în 10.000 de exemplare.

Comuniștii o prezintă astfel: „În spiritul abordărilor din opera politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, lucrarea examinează tendințele și fenomenele din economia mondială și schimburile internaționale, în anii '80, cu accent pe implicarea corporațiilor transnaționale – expresie modernă a capitalului financiar internațional – în aceste tendințe și fenomene și rolul lor nefast în adâncirea dezechilibrelor din comerțul internațional".

Ilie Șerbănescu ne-a declarat că și-a susținut teza de doctorat în 1976, iar lucrarea a fost publicată sub titlul „Corporațiile transnaționale" în 1978. „Până în 1990 a fost singura lucrare care a dezbătut problema transnaționalelor. Nu am niciun fel de reticență în a o pune în discuție, acum, după 40 de ani. Ce am susținut atunci, susțin și acum. În anii '70 se spunea că 300 de multinaționale vor prelua tot și statele naționale vor fi desființate. Am combătut această teză și o combat și azi: asistăm la cea mai mare dezvoltare a transnaționalelor, dar statele naționale din spatele lor nu au dispărut și sunt mai puternice ca oricând". Șerbănescu avea să fie, pentru o scurtă perioadă de timp, ministrul Reformei, președintele Consiliului pentru Reformă în Guvernul Victor Ciorbea.

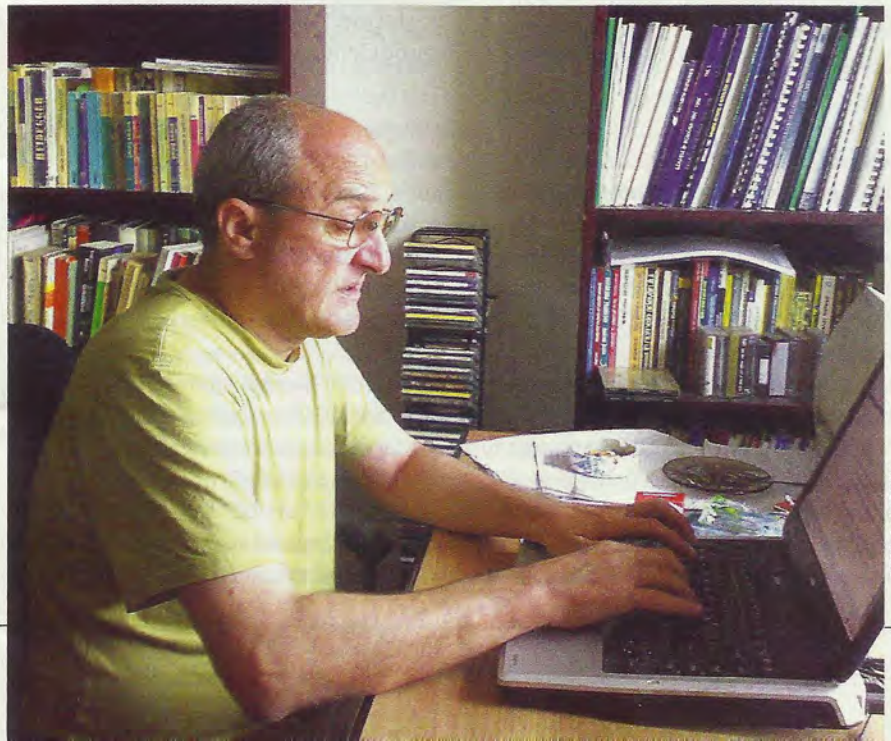

FOTO: FACEBOOK

PASTI: Cum îmbogățim socialismul științific

Vladimir Pasti primise acordul comuniștilor să publice, în 1990, o carte numită „Munca și practica socială". Tirajul ar fi trebuit să fie de 6.000 de exemplare, iar în rezumat era vorba de: „În spiritul tezelor cuprinse în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XIV-lea al partidului, cu privire la dezvoltarea și îmbogățirea socialismului științific, experienței construcției noii orânduiri în țara noastră, lucrarea abordează un domeniu esențial al practicii, cel al activității industriale. Sunt evidențiate mecanismele sociale în procesul muncii, modalitățile optime ale dezvoltării formei industriale a muncii, ca proces complex, și rolul său propulsator în societatea noastră socialistă". Vladmir Pasti este doctor în științe politice și profesor la SNSPA.

De la Ceaușescu, la Iliescu

Nu au mai ajuns să își publice cărțile bazate pe directivele dictatorului, pentru că a venit Revoluția. Democrația i-a răsplătit cu funcții importante în statul român.

DOCUMENTELE DE ARHIVĂ arată că Partidul Comunist își dăduse acordul ca Traian Chebeleu să publice lucrarea „Reglementarea pașnică a diferendelor în sistemul Națiunilor Unite, la 45 de ani de la crearea ONU". Traian Chebeleu a fost consilierul președintelui Ion Iliescu între 1992 și 1996. Apoi a fost ambasador în Austria. A fost chemat de la post în 2005 de președintele de la acea dată, Traian Băsescu.

Chebeleu nu a mai publicat lucrarea programată de comuniști să apară în 1990 pentru că, între timp, Ceaușescu devenise odios, iar Elena - „sinistra sa soție". Chebeleu elogia tocmai gândirea cuplului de dictatori. „Făcând o sinteză a concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu privitoare la nefolosirea forței și soluționarea pe cale politică a conflictelor dintre state, lucrarea examinează rolul ONU în domeniul reglementării pașnice a diferendelor internaționale... lucrarea scoate puternic în evidență justețea politicii partidului nostru privind necesitatea soluționării tuturor problemelor litigioase dintre state, exclusiv pe cale pașnică".

Un sprijin pentru oamenii muncii

Dan Drosu Șaguna avea o comandă de 10.000 de exemplare de la Partidul Comunist pentru o lucrare ce urma să fie publicată în anul 1990. Se numea „Perfecționarea cadrului juridic al mecanismului financiar" și, potrivit documentelor consultate de *Newsweek România*, „volumul abordează probleme referitoare la mecanismul financiar în țara noastră, la instituțiile juridice financiare, prezentând poziția partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la perfecționarea finanțelor, a creditului și a relațiilor bugetare în etapa actuală. Lucrarea oferă unor largi categorii de cititori un instrument util pentru cunoașterea, înțelegerea și aplicarea elementelor mecanismelor economic-financiare cum sunt: circulația bănească, asigurările de stat, finanțele unităților socialiste și ale unităților administrativ-teritoriale etc.". Dan Drosu Șaguna a îndeplinit, între 2002 și 2008, funcția de președinte al Curții de Conturi a României.

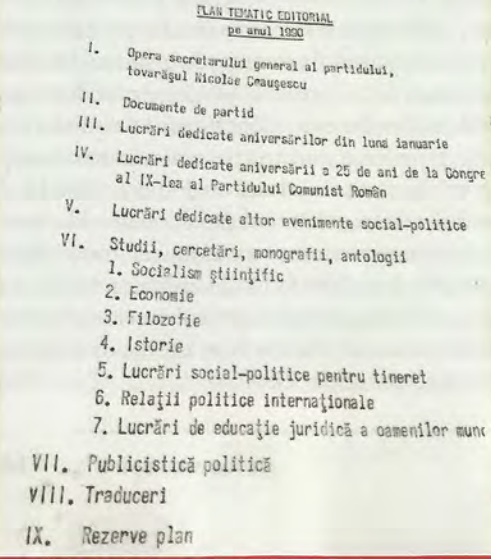

PLAN TEMATIC EDITORIAL
pe anul 1990

I. Opera secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu
II. Documente de partid
III. Lucrări dedicate aniversărilor din luna ianuarie
IV. Lucrări dedicate aniversării a 25 de ani de la Congre al IX-lea al Partidului Comunist Român
V. Lucrări dedicate altor evenimente social-politice
VI. Studii, cercetări, monografii, antologii
1. Socialism științific
2. Economie
3. Filozofie
4. Istorie
5. Lucrări social-politice pentru tineret
6. Relații politice internaționale
7. Lucrări de educație juridică a oamenilor munc
VII. Publicistică politică
VIII. Traduceri
IX. Rezerve plan

Plan editorial

În comunism, lucrurile erau atent planificate. „Planul tematic editorial pe anul 1990" era dominat de creația lui Nicolae Ceaușescu. Documentele de arhivă arată că, dacă nu ar fi venit Revoluția, în 1990 era programat să apară la Editura Politică un număr de 111 titluri dedicate PCR, aniversării a 25 de ani de la Congresul al IX-lea al PCR sau operei tovarășului Ceaușescu. În total, 1.100 de tone de hârtie și un tiraj de 2,5 milioane de exemplare.

„Nicolae Ceaușescu – România pe drumul construirii societății multilateral dezvoltate" urma să se publice în 40.000 exemplare, plus 5.000 de exemplare în germană și maghiară, engleză, franceză sau rusă. Interviuri cu fostul dictator în 20.000 exemplare și „Documentele de la Congresul al XIV-lea al PCR" în 35.000 exemplare. Ar mai fi apărut, tot în 1990, „Omagiu conducătorului iubit" sau „Rolul conștiinței socialiste în transformarea revoluționară a societății". În străinătate, urma să se facă propagandă de 19.000 de exemplare.

Soluțiile pentru un scriitor erau emigrarea, invizibilitatea publică sau revolta

SCRIITORUL DAN LUNGU FACE un exercițiu de imaginație – literatura într-o Românie în care regimul Ceaușescu s-ar fi perpetuat.

***Newsweek România:* Cum ar fi arătat literatura română în 1990 dacă nu ar fi căzut Ceaușescu?**

Dan Lungu: Ultimii ani ai lui Ceaușescu au însemnat în cultură, printre altele, subfinanțare cronicizată, creșterea controlului politic și accentuarea rolului propagandistic al culturii. Probabil asta ar fi fost direcția în care s-ar fi mers mai departe. Dincolo de cenzura care deja funcționa la toate nivelele de mai mulți ani, se accentua tendința de a controla nu doar publicarea cărților, ci și corpul scriitoricesc. Se debuta dificil și se intra tot mai greu în Uniunea Scriitorilor, a cărei conducere era strict dependentă politic. În schimb, erau încurajate mișcările de amatori în toate zonele culturale. „Cântarea României", dedicată de fapt cultului personalității lui Ceaușescu și naționalismului primitiv, ocupa tot mai mult scena publică. Deprofesionalizarea și amorțirea/extirparea conștiinței critice și artistice sunt mecanisme de slăbire a rezistenței culturale, a breslei. Mișcările artistice de masă, adevărate armate propagandistice plătite de la locul de muncă, purtau mesajul partidului și cuplului dictatorial pe gama unei sensibilități accesibile, populare, proletare. Ultimii ani ai lui Ceaușescu înseamnă un regres al vieții culturale, care cunoscuse vremuri mai bune chiar în timpul dictaturii.

Până unde era acceptabil compromisul pentru un scriitor?

Deși nu eram integrat în viața literară oficială, îmi dau seama că devenise din ce în ce mai greu să-ți păstrezi decența ca scriitor. Se profila o întoarcere la anii '50, în care „fratele sovietic" era înlocuit cu însuși cuplul dictatorial ca țintă a admirației controlate prin propagandă. Pentru autorii consacrați care nu erau făți împotriva regimului, toleranța era mai mare în ce privește lipsa lor de aderență la discursul oficial, însă pentru aspiranții la vizibilitate publică tributul devenea tot mai împovărător. Pe de altă parte, mereu a existat o armată de scriitori mai mult sau mai puțini talentați gata oricând să facă servicii propagandistice, cu atât mai mult cu cât erau bine plătite – remunerația unei poezii de pe prima pagina a oficiosului de partid era contravaloarea unei biciclete, spune legenda. Cred că dacă îți asumai lipsa de vizibilitate și nu tânjeai după privilegiile scriitorilor de curte, compromisul nu era necesar. E greu de spus ce s-ar fi întâmplat dacă mai rămânea zece ani sau mai mult Ceaușescu la putere, unde am fi ajuns. E posibil să nu fi putut publica două rânduri, dacă primul nu era dedicat „conducătorului iubit", așa cum, în anii '50, telefonistele, după fiecare legătură pe care o făceau pentru o convorbire în rural, trebuiau să spună: „Aveți legătura. Trăiască lupta pentru pace!".

Cum s-ar fi supraviețuit în cultură, dacă Ceaușescu ar fi trecut de '89?

Ținând cont de direcția în care o luaseră lucrurile, cred că dacă Ceaușescu ar mai fi rămas la putere mult timp nu s-ar fi putut trăi din cultură fără compromisuri majore. Mai mult, cultura ar fi evoluat în sensul masificării și al conținutului exclusiv propagandistic, am fi ajuns ca în Germania lui Hitler sau China lui Mao, modele de care oricum ne apropiasem periculos de mult.

DAN LUNGU este autorul mai multor cărți, printre care „Sînt o babă comunistă", „Cum să uiți o femeie", „În iad toate becurile sînt arse".

Vă vedeți scriitor în comunism?

Dacă lucrurile ar fi evoluat potrivit scenariului de mai sus, singurele soluții acceptabile pentru un artist rămâneau emigrarea, invizibilitatea publică sau revolta, în funcție de circumstanțe și de temperamentul fiecăruia. Nu mă îndoiesc că ar fi existat o masă de lăudători ai regimului, formată deopotrivă de cei care își vor fi oferit serviciile și până în acel moment, dar și „noi talente" recrutate din marea masă a artiștilor amatori, care, în absența unei conștiințe artistice și civice, ar fi considerat că versificațiile lor sunt adevărate capodopere. În ce mă privește, mi-e greu să afirm răspicat ce soluție din cele trei acceptabile aș fi ales. E ușor să te dai erou când nu ai trăit vremurile și să pretinzi că ai fi înfruntat vitejește regimul... Probabil aș fi emigrat, dacă aș fi avut cum.

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

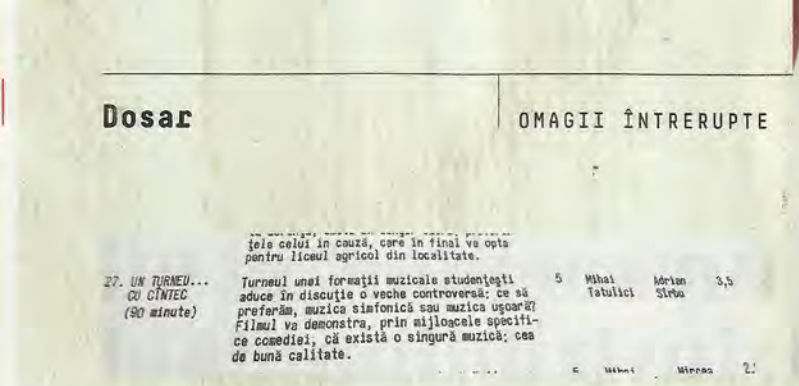

PLANUL TEMATIC AL FILMELOR ARTISTICE DE LUNG METRAJ PE ANUL 1990

Nr. crt.	Titlul filmului	Tema	Casa producătoare	Scenariul	Regia
0	1	2	3	4	5
		I. Filme dedicate aniversării unor mari evenimente istorice			
1.	FĂURARI DE LUME NOUĂ (120 minute)	Urmărind destinele unor personaje simbolice, filmul va evoca evenimentul cu adînci semnificaţii istorice al făuririi Partidului Comunist Român, pe fundalul afirmării clasei muncitoare ca principală forţă socială a luptei pentru înfăptuirea aspiraţiilor de progres ale naţiunii noastre, pentru înnoirea radicală a societăţii.	5	Comandă C.C.E.S. Titus Popovici	Andrei Blaier
		ţele celui în cauză, care în final va opta pentru liceul agricol din localitate.			
27.	UN TURNEU... CU CÎNTEC (90 minute)	Turneul unei formaţii muzicale studenţeşti aduce în discuţie o veche controversă: ce să preferăm, muzica simfonică sau muzica uşoară? Filmul va demonstra, prin mijloacele specifice comediei, că există o singură muzică: cea de bună calitate.	5	Mihai Tatulici	Adrian Sîrbu

„Fresca luptei revoluționare" din cinematografie

În cinematografie nu exista competiția pentru finanțare care se derulează astăzi. Totul era planificat cu un an înainte.

LA MIJLOCUL ANULUI 1989, PCR aviza „Planul tematic al filmelor artistice de lung metraj pe anul 1990". În categoria „Filme dedicate aniversării unor mari evenimente istorice", urma să apară „Făurari de lume nouă", care era descris astfel: „Urmărind destinele unor personaje simbolice, filmul va evoca evenimentul cu adânci semnificații istorice al făuririi Partidului Comunist Român, pe fundalul afirmării clasei muncitoare ca principală forță socială a luptei pentru înfăptuirea aspirațiilor de progres, pentru înnoirea radicală a societății". Scenariul era scris de Titus Popovici (membru corespondent al Academiei Române, membru în CC al PCR), iar regizor Andrei Blaier. O altă peliculă ce urma să apară dacă nu venea Revoluția era „Epopeea marilor împliniri", un film documentar artistic consacrat „împlinirii a 25 de ani de la istoricul Congres al IX-lea al PCR înfățișând profundele transformări ale poporului... în Epoca Nicolae Ceaușescu".

Despre viața oamenilor muncii

După un scenariu al scriitorului Dinu Săraru, urma să apară, în 1990, filmul „O zi fericită". El urmărea „destinele unor personaje contemporane – activiști de partid, muncitori, intelectuali – a căror biografie este profund legată de istoria deceniilor care au premers celui de-al nouălea Congres al PCR, o frescă a luptei revoluționare". În filmul „Semnul de carte" se înfățișau „scene elocvente din viața și activitatea unui muncitor dintr-o mare întreprindere industrială... care se afirmă în domeniul creației tehnico-științifice".

Scenariul a fost ales în urma unei competiții, după cum scrie în paginile de arhivă ale PCR. „Concursul" vorbește despre o întrecere între oamenii muncii „pentru soluționarea unor probleme privind modernizarea tehnologiei de fabricație." Concursurile erau organizate de Consiliul Culturii și Educației Socialiste.

Regizorul Mircea Moldovan primise binecuvântarea PCR pentru pelicula „Printre oameni", în care se arătau „momente semnificative din viața și activitatea unui hidrotehnician" care se confruntă cu „realitatea dură de pe șantier". După un scenariu de Platon Pardău, urma să se realizeze „Culoarea sincerității", despre o cercetătoare trimisă la munca de jos. Mircea Drăgan trebuia să regizeze „Cu fiecare zi", axat pe „activitatea de fiecare zi a unui colectiv dintr-o fabrică de confecții". Regizorul Alexandru Tatos era program pentru pelicula „Examenul", unde actorii „înțeleg să se călăuzească neabătut, în toate împrejurările, de normele eticii și echității socialiste". Tatos a regizat primele episoade din „Un august în flăcări", dar și „Mere roșii". Regizorul Ioan Cărmăzan urma să facă „Ningea în Bărăgan", „câteva episoade din viața unei familii", descrisă de Fănuș Neagu.

Tatulici și Sârbu, în turneu

În categoria „Filme inspirate din istoria patriei", PCR aprobase „Un om între oameni", după romanul lui Camil Petrescu, dar și „Joia patimilor", regizat de Dan Pița, în care se vorbea despre: „zilele imediat următoare Unirii de la 1 Decembrie, când o companie de honvezi în retragere spre noile frontiere ale Ungariei încearcă să reprime entuziasmul generat de vestea Unirii cu țara, atacând întrunirile cetățenilor din oraș". Pentru tineri, PCR aprobase realizarea filmului „Petrecerea", după un scenariu de Paul Everac, un apropiat al lui Ion Iliescu și care, după Revoluție, a fost directorul TVR. Filmul „Un turneu cu cântec" era despre „turneul unei formații muzicale studențești ce aduce în discuție o veche controversă: ce să preferăm – muzica simfonică sau muzica ușoară?". Scenariul: Mihai Tatulici, regizor Adrian Sârbu.

Totul pentru ridicarea nivelului artistic al filmului

Filmele de mai sus au fost aprobate de PCR pe baza unui „Raport privind proiectul planului tematic al cinematografiei pe 1990". În document se arată că „în lumina înaltelor exigențe definite de... Nicolae Ceaușescu" se urmărește „îmbunătățirea conținutului și ridicarea nivelului artistic al filmului". În total, pentru 1990, Partidul aprobase realizarea unui număr de 30 de filme, 22 cu teme din actualitate, „inspirate din activitatea creatoare a oamenilor muncii", și 8 istorice.

Iliescu a înfierat un film tolerat de Ceaușescu

SCENARISTUL ȘI REGIZORUL Bogdan Mureșanu vorbește despre compromisuri în cinematografie.

Newsweek România: **Cum ar fi arătat cinematografia românească dacă nu ar fi căzut regimul Ceaușescu?**

Bogdan Mureșanu: Regimul Ceaușescu colapsase moral înainte de toate și căderea sa a fost urmată de ascensiunea celor din rangul doi al structurilor comuniste. Dacă aș intra în acest joc, și intru cu bucurie, cred că orice formă de artă ar fi fost aservită regimului. Cu alte cuvinte, compromisul era total. Colaborarea și conlucrarea de orice tip cu acel regim inuman ar fi devenit la rândul lor atât de înjositoare încât noțiunea de compromis s-ar fi desemantizat. E aici o graniță fină între compromis și colaboraționism.

Până unde era acceptabil compromisul în comunism pentru un regizor?

Limita de jos a compromisului este întotdeauna greu de precizat. E imposibil de spus, mă gândesc, și oricum mai interesante sunt cazurile lipsite de compromis. Uimitor, au fost câteva astfel de cazuri exemplare în cinematografia noastră. Lucian Pintilie este unul dintre acei regizori care nu numai că a fost necooperant cu puterea, dar adesea s-a situat pe poziții critice. Și asta l-a costat.

Să luam de pildă un film precum Reconstituirea. El este în mod fățiș un act artistic critic la adresa unei lumi absurde, însă inițial puterea nu l-a dezavuat. Am citit de curând stenograma unei întâlniri dintre Ceaușescu și Iliescu pe tema acestui film. Ei bine, Iliescu era cel care îl înfiera cu justețe revoluționară, în vreme ce liderul suprem era cel tolerant. De altfel, a decis păstrarea filmului în cinematografe încă alte câteva luni câtă vreme aducea spectatori în sala de cinema. Filmul a fost menținut în săli încă o vreme dar Lucian Pintilie intrase deja pe lista personajelor non grata.

Nu întâmplător am relatat această dezbatere între doi lideri comuniști în privința unui act artistic fără compromis. Ion Iliescu s-a situat pe o poziție ferm habotnică în cazul Pintilie. Regimului Ceaușescu i-a urmat regimul Iliescu. Așa încât, anii '90 au fost infestați de o formă de comunism originală, în care capitalismul primitiv s-a metisat cu rezidurile autoritarianismului din decada precedentă.

Au fost ani de rătăcire morală și artistică în care compromisul a fost noima vremurilor. Cel mai bun film al anilor '90 este tot un film de-al lui Lucian Pintilie, anume „De ce trag clopotele Mitică?". Deși turnat în '81, Ceaușescu îl interzisese printr-un ordin personal. Lipsa de compromis costă și puțini sunt cei care își permit să facă renunțări în numele unor principii morale.

Cum ai fi putut supraviețui în cinematografie, dacă regimul Ceaușescu ar fi rămas?

Înainte de toate, eu sunt scenarist. Un om al cuvintelor, așa mă socotesc, iar asta ar fi făcut să îmi păstrez funcțiile vitale într-un sertar. Cenzura de atunci nu făcea posibilă expresia artistică decât cu foarte multă greutate. Și puțini erau aceia care reușeau. Pe scurt, cred că aș fi fugit din țară sau aș fi murit de inimă rea. Câteodată, îmi dau seama că acest virus latent al dictaturii n-a pierit de-a binelea și mă gândesc cu spaimă că vremurile alea nedemne s-ar putea întoarce. E datoria unui artist să nu facă cel mai mare compromis, anume cel cu sine, și să-și păstreze mintea trează.

Biografie

Ultimul scurt metraj, „Cadoul de Crăciun", de Bogdan Mureșanu în calitate de scenarist și regizor a primit 18 premii internaționale în mai puțin de un an. Printre distincții: Clermont Ferrand Grand Prix, Tampere Film Festival nomination for European Film Awards, Cottbus Best European short award. A fost propus pe lista lungă a filmelor eligibile pentru Oscar de două festivaluri europene.

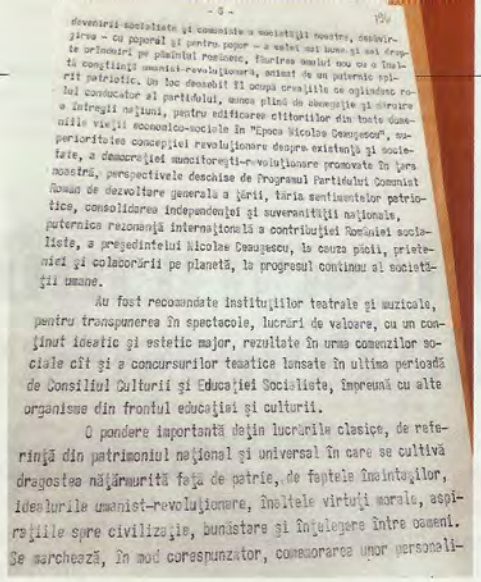

devenirii socialiste şi comuniste a societăţii noastre, desăvîrşirea – cu poporul şi pentru popor – a celei mai bune şi mai drepte orînduiri pe pămîntul românesc, făurirea omului nou cu o înaltă conştiinţă umanist-revoluţionară, animat de un puternic spirit patriotic. Un loc deosebit îl ocupă creaţiile ce oglindesc rolul conducător al partidului, munca plină de abnegaţie şi dăruire a întregii naţiuni, pentru edificarea măreţelor împliniri din toate domeniile vieţii economico-sociale în "Epoca Nicolae Ceauşescu", superioritatea concepţiei revoluţionare despre existenţă şi societate, a democraţiei muncitoreşti-revoluţionare promovate în ţara noastră, perspectivele deschise de Programul Partidului Comunist Român de dezvoltare generală a ţării, tăria sentimentelor patriotice, consolidarea independenţei şi suveranităţii naţionale, puternica reconsiderare internaţională a contribuţiei României socialiste, a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, la cauza păcii, prieteniei şi colaborării pe planetă, la progresul continuu al societăţii umane.

Au fost recomandate instituţiilor teatrale şi muzicale, pentru transpunerea în spectacole, lucrări de valoare, cu un conţinut ideatic şi estetic major, rezultate în urma comenzilor sociale cît şi a concursurilor tematice lansate în ultima perioadă de Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, împreună cu alte organisme din frontul educaţiei şi culturii.

O ponderă importantă deţin lucrările clasice, de referinţă din patrimoniul naţional şi universal în care se cultivă dragostea nemărginită faţă de patrie, de faptele înaintaşilor, idealurile umanist-revoluţionare, înaltele virtuţi morale, aspiraţiile spre civilizaţie, bunăstare şi înţelegere între oameni. Se marchează, în mod corespunzător, comemorarea unor personali-

Repertoriul teatrelor, comandat de partid

Cu două săptămâni înainte de izbucnirea Revoluției, un document al PCR descrie modul în care teatrele și instituțiile muzicale trebuie să reflecte activitatea partidului și poporului.

ÎNTR-UN DOCUMENT DATAT 8 decembrie 1989, se menționa faptul că „proiectul de repertoriu al instituțiilor teatrale și muzicale pentru stagiunea 1990 a fost alcătuit pe baza orientărilor și indicațiilor PCR și ale lui Nicolae Ceaușescu... în vederea formării omului nou și pentru a ajunge în noua etapă a dezvoltării socialiste". Documentul susține că repertoriul ar fi fost aprobat chiar de cuplul dictatorial, după ce a fost „avizat de organele locale de partid și ale culturii", dar și de „Biroul executiv al Consiliului Culturii și Educației Socialiste". Piesele de teatru trebuia să „respecte metodologia aprobată". Nu se nasc din inspirația personală, ci vor apărea „pe baza unor comenzi tematice dar și sociale lansate de partid unor creatori consacrați din domeniul teatrului și filmului". Desigur, „un accent important s-a pus pe lucrările inspirate din realitățile contemporane", pe reflectarea „devenirii socialiste și comuniste a societății noastre".

În 1990, PCR planificase 815 spectacole dramatice, din care 547 piese românești. Opera și opereta puneau în scenă 101 lucrări de creație românească. Marea majoritate a acestor opere nu vor vedea lumina rampei în 1990, pentru că ar fi reflectat un regim defunct, de „tristă amintire". N

Ode comunismului: Iliescu, Isărescu, Dorneanu, Meleșcanu

O serie de scriitori și-au publicat opera în comunism și, ulterior, au condus România în democrație.

În 1982, la Editura Politică apărea volumul „Problemele globale și viitorul omenirii" în seria „Idei contemporane", scris de Ion Iliescu. Zece ani mai târziu, la republicare, Iliescu a șters citatele din Ceaușescu, Engels și din Marx care apăreau în prima ediție.

Președintele Curții Constituționale a României, Valer Dorneanu (foto), este autorul unei cărți de propagandă care abundă în citate din Nicolae Ceaușescu și documente elaborate de Partidul Comunist Român. „Participarea sindicatelor la elaborarea și aplicarea legislației muncii", apărută în 1981, fusese elaborată „în sprijinul activității organizațiilor de partid, de masă, obștești și a consiliilor oamenilor muncii", scrie Dorneanu.

Teodor Meleșcanu, actualul ministru de Externe, a publicat, în anii '60, o lucrare în care considera că naționalizarea comunistă a fost un lucru bun. Mulți dintre cei care s-au opus naționalizării au sfârșit în pușcării.

Actulul guvernator sl BNR, Mugur Isărescu, a inserat citate din Ceaușescu în articolele scrise înainte de 1989. „Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la noua ordine mondială a fost îmbogățită cu teze noi, originale, izvorâte din însăși realitatea vieții internaționale", scria Isărescu în 1984.

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA, OLIVER / GETTY IMAGES

Ce poate Nicolae Ceaușescu și nu reușește Liviu Dragnea

PSD a luat de la PCR ce a fost mai nociv.

PSD A CONDUS ROMÂNIA ÎN ultimii șapte ani. În fiecare an, în educație a existat o criză a manualelor care nu ajungeau în timp util pe băncile școlilor. În acest context, liderul PSD Liviu Dragnea și-a dat, anul trecut, acordul pentru o practică folosită de comunism: revenirea la manualele unice.

Realizarea și tipărirea tuturor manualelor a fost încredințată Editurii Didactice și Pedagogice, care a primit un monopol puternic contestat. Măsura a fost anunțată de Liviu Pop în septembrie 2017. În acel an, criza manualelor a fost atât de amplă încât Ministerul Educației a lansat un compendiu pentru elevii de clasa a V-a, pentru mai multe discipline care să înlocuiască, timp de 8 săptămâni, manualele specifice fiecărei discipline.

Un an mai târziu, editura unică a retipărit o serie de manuale pentru că aveau numeroase erori. În 2019, după schimbarea ministrului Educației, Ecaterina Andronescu a declarat că manualul unic este o prostie. Haos general.

Milioane de exemplare

Aceste erori în lanț nu erau posibile în perioada comunistă, când Ceaușescu și partidul său (din care PSD își trage rădăcinile și urmașii) programau din timp anul școlar ce avea să urmeze.

În documentele consultate de *Newsweek România* se menționa că, „pentru anul școlar 1990-1991, necesarul de manuale pentru elevii din învățământul primar, liceal, gimnazial și profesional este de 35.000.000 de exemplare (care însumau 7.600 tone de hârtie)... pentru învățământul superior, proiectul planului editorial prevede 50 de manuale universitare, într-un tiraj de 300.000 de exemplare. Lucrările au fost selectate la propunerile institutelor de învățământ superior... pentru retipărirea lor sunt necesare 150 de tone de hârtie".

Din îndrumările „tovarășei"

Atunci, ca și acum, problema ținea de modul în care era construită programa școlară. După 1990, mulți dintre miniștrii Educației și-au propus o reformă a conținutului și structurii manualelor. Înainte de 1989, partidul „strângea tot mai tare șurubul" pentru ca educația să nu dea naștere unor „deviaționiști". „Manualele școlare și universitare vor fi editate ținând cont de sarcinile reieșite din documentele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului, din expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara Comitetului Central al PCR din iunie 1989... precum și din îndrumările permanente ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, privind ridicarea continuă a calității întregului învățământ.... În procesul editării manualelor se va realiza integrarea în conținutul lor a înfăptuirilor poporului nostru în acest cincinal", se arată în planificarea PCR din 1989.

4luni
3săptămîni și
2zile
un film de cristian mungiu
cu: anamaria marinca laura vasiliu vlad ivanov
PALME D'OR
FESTIVAL DE CANNES
Premiul FIPRESCI
CANNES 2007

FILANTROPII LUMII SALVEAZĂ ONOAREA STATELOR
Francezii importă masiv modelul american de filantropie, care se bazează pe donații private » P.32

AVORT

Primii „decreței" au trecut de 50 de ani

„Legea decrețeilor" a crescut numărul gravidelor printre studentele din Iași de la 67 în 1966, la 376 în 1967

UN RAPORT DIN 1984 AL COMITETULUI DE PARTID al Centrului Universitar Iași prezintă o statistică referitoare la evoluția numărului de studente care născuseră în ultimii 25 de ani. Decretul-Lege 770 din 1966, care interzicea avorturile, dăduse peste cap cifrele. „Multe tinere studente căsătorite au înțeles că împlinirea și consolidarea familiei se realizează prin copii", se scrie în acest document aflat în păstrarea Arhivelor Naționale Iași.

„Altfel privește viața o femeie care a născut"

Raportul, intitulat pompos „INFORMARE privind preocuparea organelor și organizațiilor de partid, de masă și obștești, a conducerilor institutelor pentru înfăptuirea politicii demografice, pentru asigurarea sănătății și vigorii națiunii noastre socialiste", a fost întocmit de Comisia socială din cadrul Spitalului pentru Studenți și Elevi din Iași.

DE

SORIN SEMENIUC

Documentul conține o serie de afirmații propagandistice sau discutabile, cum ar fi: „Aspectele biologice se împletesc foarte strîns cu cele neurologice și psihologice. Factorii psiho-afectivi ai sarcinii modelează femeia, o înfrumusețează, îi asigură valențe de neînlocuit. Altfel privește viața o femeie care a născut, altfel își manifestă sentimentele în familie și societate. Starea de sănătate îi asigură alți parametri psiho-sociali".

Lista avantajelor

Documentul are ca scop urmărirea efectelor Decretului-Lege din 1966, deși acest lucru nu este menționat nicăieri, și conține mai multe date inedite. Astfel, autorii își exprimă satisfacția că numărul studentelor mame a crescut: 12 în 1960, 67 în 1966, 376 în 1967, circa 300 în fiecare dintre anii 1968-1974, pentru ca apoi să fie înregistrate: 394 în 1974, 472 în 1976, 502 în 1978, 623 în 1980, 614 în 1981, 522 în 1982 și 410 în 1983.

Creșterile au avut ca explicație și înăsprirea controlului și supravegherea angajaților din spitale sau de aiurea care făceau avorturi. În aceste operațiuni, care se terminau cu condamnări la închisoare, era implicată și Securitatea.

Raportul mai face o comparație între numărul studentelor cu mai mulți copii: 1967 – una cu doi copii, 1980 – 24 cu doi copii, două cu trei copii și una cu patru copii.

Pentru aceste mame, sunt prezentate beneficiile sistemului de asistență socială: concediu prenatal și lehuzie (112 zile), concediu pentru îngrijirea copilului bolnav, scutire de la munca agricolă, cea de la cantină, de serviciul militar, de educație fizică, evitarea desfășurării unor activități în locuri cu risc pentru avort (frig, umezeală, trepidații, mediu toxic), ajutor social ante- și postnatal, sesiune prelungită și presesiune.

„Examinarea profilactică a tuturor studentelor"

Este abordată, apoi, o problemă spinoasă: „(...) din păcate însă, a crescut numărul avorturilor la studentele neluate în evidență, la cele fără familie, așa zise «avorturi

spontane» care în 1983 au ajuns la cifra de 382".

Drept urmare, „pentru înlăturarea aspectelor negative arătate mai sus", informarea indică măsurile pe care le aveau în vedere „oamenii muncii de la Spitalul pentru Studenți și Elevi, sub îndrumarea organizației de partid":

- „Examinarea profilactică a tuturor studentelor", „prin consultații active și pasive", sub pretextul descoperirii unor eventuale boli ce ar putea influența defavorabil fertilitatea și a luării în evidență a celor gravide, încă din primele săptămâni de sarcină;
- „Educația tineretului";
- „Internarea în spital a tuturor iminenților de avort";
- „Controlul cuplurilor care nu au avut nicio sarcină în primii doi ani de căsătorie";
- „Prezentarea riscurilor avorturilor".

1965: 1,11 milioane de chiuretaje

Decretul-Lege nr. 770 din 1 octombrie 1966 interzicea întreruperea de sarcină, cu câteva excepții, și viza creșterea accelerată a populației. Decretul îl abroga pe altul, din 1957, care legaliza avortul la cerere și care avusese ca efect, printre altele, efectuarea a 1,11 milioane de chiuretaje în anul 1965, dublu față de 1959.

La nivel național, în anul imediat următor lui 1966, rata fertilității în România s-a dublat.

Pe de altă parte, punerea în aplicare a prevederilor decretului din 1966 a dus la creșterea dramatică a numărului de copii abandonați în orfelinate, centre în care viața acestora era un coșmar. În unele statistici, se estimează că rețelele clandestine de avorturi au produs decesul a circa 10.000 de femei. Decretul din 1966 a fost abrogat pe 26 decembrie 1989.

România, fără strategie din 2006

Newsweek România a radiografiat fenomenul contemporan al avorturilor în România în octombrie 2018, înainte de „referendumul pentru familie". Discuția privind decizia unei femei de a face o întrerupere de sarcină se poartă astăzi între „trebuie să aibă grijă să nu rămână gravidă, având toate mijloacele astăzi", lipsa unor politici de sănătate publică - România nu a mai avut o strategie de acest fel la nivel național din 2006 - și lipsa cabinetelor de planning familial, la care se adaugă lipsa educației sexuale.

Sociologul Ciprian Grădinaru, de la organizația Salvați Copiii, este de părere că, dacă medicii din sistem nu mai vor să facă avorturi, statul ar trebui să creeze o rețea paralelă care să ofere acest serviciu.

Grădinaru a realizat mai multe studii despre mamele minore din România, fenomen apărut, la fel ca și avortul, ca mijloc de contracepție, din cauză că nu există educație sexuală în școli, dar nici în familie, iar oamenii se protejează „după ureche".

Similar, Andreea Bragă (foto), activistă pentru drepturile femeilor la organizația FILIA, spune că este „inacceptabil ca, într-un stat laic, să existe spitale publice în care medicii invocă libertatea de conștiință din motive religioase ca să nu facă întreruperi de sarcină la cerere și să nu ofere femeilor nicio alternativă, în condițiile în care educația sexuală nu există, iar consimțământul este opțional - să nu uităm că 55 la sută dintre români cred că violul este justificat în anumite situații".

În 1967 se nășteau primii „decreței" ai lui Ceaușescu. Vreme de trei cincinale, ritmul de nașteri a fost susținut

Sterilitatea, unul dintre riscuri

Mai mult, cabinetele de planning familial nu se găsesc în toate spitalele (Ministerul Sănătății nu ne-a comunicat nicio cifră privind numărul cabinetelor de planning familial - n.r.), iar femeile defavorizate nu au acces la anticoncepționale sau metode de planificare familială, arată Valentina Simbotin, directoare la Marie Stopes, un ONG internațional care, din 1991, oferă și în România servicii de planning familial și intervenții ginecologice. Simbotin spune că cele mai multe femei care ajung la Marie Stopes și cer un avort au o problemă medicală. Ultimul motiv este, de regulă, faptul că nu se simt pregătite să devină mame. Totuși, decizia nu se ia ușor niciodată, punctează Valentina Simbotin.

Mult mai dur descrie șeful Colegiului Medicilor decizia unor femei de a face un avort: „Chiuretajul uterin poate duce la sterilitate. Nu este un gest ca și tăierea unghiilor. Pentru ce să supui o femeie tânără la un avort - doar pentru că ea n-are grijă să nu rămână gravidă? Având toate posibilitățile azi".

Adina Manea, directoare la Fundația Tineri pentru Tineri, care, din 1991, organizează cursuri pentru tineri și profesori în domeniul sănătății, atrage atenția că, din 2006, România nu a mai avut niciun fel de strategie în domeniul reproducerii, iar „impunerea de restricții suplimentare va face femeile să acceseze serviciul în privat sau, mai rău, vor ajunge la metode empirice, auzite de la supraviețuitoarele din perioada decretului ucigaș".

MATINALUL #1 DIN ROMÂNIA

KISS FM

LUNI-VINERI • 06:00-10:00

SCANDALUL CORVETELOR

Fiul avocatei lui Dragnea, afaceri cu reprezentantul concurentului Fincantieri

Înainte de suspendarea licitației pentru corvete, reprezentantul Fincantieri (companie participantă la licitație) în România prelua o firmă de la fiul Flaviei Teodosiu, avocată a lui Liviu Dragnea.

DE ALEXANDRU POP

PE 6 DECEMBRIE 2018, *NEWSWEEK România* scria că „instalat în fruntea Ministerului Apărării pentru a-i face pe plac lui Liviu Dragnea, ministrul Gabriel Leș este într-o situație fără ieșire: respectă dorința șefului PSD și condamnă statul la plata unor daune sau respectă legea și-l supără pe Dragnea".

Era vorba, în acel moment, de scoaterea din cursă a companiei franceze Naval Group, care avea oferta financiară cea mai bună, și de favorizarea companiei olandeze Damen, susținută informal de Liviu Dragnea.

La jumătatea lunii ianuarie, însă, strategia oamenilor șefului PSD se schimbase.

Newsweek România arăta, pe 13 ianuarie a.c., că „interesul actual al șefului PSD nu mai este, ca până foarte recent, ca olandezii de la Damen să câștige potul de 1,6 miliarde de euro pentru construcția corvetelor. Motivul este unul obiectiv: olandezii sunt sub investigație chiar în propria țară pentru acuzații de mituire a unor oficiali din mai multe state pentru a le înlesni câștigarea unor contracte.

Așa că Liviu Dragnea s-a reorientat și, conform surselor noastre din MApN, noua favorită a șefului PSD ar fi compania italiană Fincantieri.

Legătura lui Dragnea cu italienii a fost unsă de către Flavia Teodosiu, avocata șefului PSD. Că Teodosiu îl reprezintă pe liderul PSD în instanță nu mai este niciun secret, aceasta fiind prezentă inclusiv la Antena 3, în această calitate, pentru a comenta recentele extrageri de judecători care să facă parte din completele de la Înalta Curte de Casație și Justiție".

Newsweek România mai scria, în același articol publicat acum o sută de zile, că „aceasta (Flavia Teodosiu – n.r.) este în relații foarte apropiate, mai mult decât amicale, cu Cristian Lulache (fost soț al Danielei Lulache, ex-șefă a Nuclearelectrica). La rândul lui, Cristian Lulache nu este doar bine conectat la mediul militar (fiu al generalului Ion Lulache, fost șef al Direcției mobilizare din MApN, fost asociat cu generalii Atanasie Stănculescu și Marius Opran), dar este și reprezentantul Fincantieri în România".

Înainte de Crăciun, intră în scenă italianul Barsanti

Un al treilea personaj, racordat atât la Flavia Teodosiu, cât și la Cristian Lulache, confirmă legăturile deja dezvăluite. Iar intrarea în scenă a acestui al treilea personaj într-un moment cheie este foarte relevantă.

Personajul se numește Riccardo Barsanti, este cetățean italian, deține părți sociale ale mai multor firme înregistrate în România și, în principal, se ocupă de vânzarea armelor produse de compania italiană Beretta în România. Barsanti, însă, reprezintă și altă companie italiană: Fincantieri (după cum reiese nu doar din informațiile oferite de sursele *Newsweek România*, dar și din dialogul purtat de Barsanti cu reporterul *Newsweek România*).

19 decembrie: o zi cheie

Ziua semnficativă în ce privește relația italianului cu familia Teodosiu este 19 decembrie 2018, adică exact în perioada în care la Ministerul Apărării se căuta de zor o soluție de suspendare/anulare a procedurii de selecție a constructorului de corvete.

În acea zi de 19 decembrie 2018, cu câteva zile înainte de Crăciun, Barsanti devine proprietar de părți sociale în firma Berkeley Square Construction SRL. Aceasta fusese înființată în noiembrie 2017 de către Flavius-Victor Teodosiu-Stupcanu, fiul avocatei Flavia Teodosiu, și avea obiectul de activitate „Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale".

Pe 19 decembrie, Flavius-Victor Teodosiu-Stupcanu „decide aprobarea majorării de capital social prin cooptare de nou asociat". Astfel, intră în firmă Riccardo Barsanti (cu 16,34% din

FLAVIA TEODOSIU, avocata lui Dragnea, are un fiu, pe Flavius (stânga), care a făcut afaceri cu Riccardo Barsanti, omul Fincantieri în România.

părțile sociale) și Liliana Mărăcine (cu 16,33% din părțile sociale).

Tot pe 19 decembrie 2018, este revocat din funcție administratorul Flavius-Victor Teodosiu-Stupcanu și înlocuit cu Riccardo Barsanti. În aceeași zi, printr-o a doua hotărâre a Berkeley Square Construction SRL, Flavius-Victor Teodosiu-Stupcanu își cesionează toate părțile sociale lui Riccardo Barsanti, care devine proprietarul a 83,67% din firma înființată de către fiul avocatei Flavia Teodosiu.

Barsanti: „Credeți că Fincantieri, listată la bursă, poate plăti comisioane?"

Și tot pe 19 decembrie 2018, o zi plină pentru familia Teodosiu, mai are loc o schimbare într-o firmă. De data aceasta, este vorba despre Edart Film SRL din București, deținută integral de avocata Flavia Teodosiu, care decide revocarea din funcția de administrator a fiului său și înlocuirea acestuia cu o doamnă numită Constanța Lulache, născută în 1940 în comuna Peretu din Teleorman.

Cristian Lulache, partener al Flaviei Teodosiu, este născut în 1967 în Alexandria, Teleorman. Cu alte cuvinte, probabilitatea este ca originara din Teleorman Constanța Lulache să fie chiar mama lui Cristian.

Contactat de către *Newsweek România,* Riccardo Barsanti a declarat următoarele: „Nu am fost asociat cu domnul Teodosiu. Știu că este fiul doamnei avocat, dar ce legătură are asta cu licitația? Am preluat o firmă. Poate am fost asociat o singură zi.

Domnul Lulache nu este reprezentantul Fincantieri în România. Nu are nicio legătură. S-a emis chiar un comunicat de presă. Nu știm nimic de șase luni de zile despre licitație. Legătura mea cu domnul Lulache este mult mai veche. Nu are nicio treabă cu licitația. Dumneavoastră credeți că firma Fincantieri, care este listată la bursă, poate plăti comisioane? Fiind listată la bursă, trebuie să justifice fiecare ban. Noi niciodată nu am discutat cu vreun actor politic despre această licitație".

„S-a emis un comunicat de presă"

Așadar, Barsanti și-a asumat rolul de reprezentare a Fincantieri în discuția cu reporterul *Newsweek România,* după cum se vede în special în următoarele declarații, în care italianul se identifică cu constructorul de nave: „Domnul Lulache nu este reprezentantul Fincantieri în România.

Nu are nicio legătură. S-a emis chiar un comunicat de presă. Nu știm nimic de șase luni de zile despre licitație. Legătura mea cu domnul Lulache este mult mai veche. Nu are nicio treabă cu licitația. Dumneavoastră credeți că firma Fincantieri, care este listată la bursă, poate plăti comisioane? Fiind listată la bursă, trebuie să justifice fiecare ban. Noi niciodată nu am discutat cu vreun actor politic despre această licitație".

Riccardo Barsanti nu a explicat nici de ce a cumpărat o firmă de „Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale" (când firmele de care se ocupă au legături cu armele) și nici, mai ales, cum a ajuns să cumpere o astfel de firmă exact de la fiul Flaviei Teodosiu.

Newsweek România a încercat să-l contacteze și pe Flavius-Victor Teodosiu-Stupcanu, dar fără succes.

FOTO: LEGALMAGAZIN.RO; FACEBOOK

STRATEGIA DIGITALĂ

#2019 IT&C SUMMIT

Newsweek România organizează pe 8 mai, la București, o dezbatere națională pe tema securității cibernetice, a infrastructurii critice și a noilor tehnologii în afaceri.

CREȘTEREA ACCELERATĂ A utilizării internetului și a rețelelor de date, precum și a comerțului online, reprezintă nu doar o uriașă oportunitate de afaceri, ci și o provocare de afaceri.

Migrarea către mediul digital a serviciilor vine la pachet cu probleme de siguranță a operațiunilor efectuate, atât pentru consumatorul final, cât și pentru companii sau pentru stat.

Este de așteptat ca, în următorii zece ani, instituțiile statului și agenții economici să aloce de două ori mai mult timp pentru a se apăra împotriva atacurilor cibernetice.

Odată cu transpunerea în legislația națională a binecunoscutei Directive NIS, prin Legea 362/2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice, toate companiile furnizoare de servicii esențiale pentru populație trebuie să reducă riscurile de atac cibernetic și să ia măsurile tehnice necesare. Iar asta înseamnă bugete mărite pentru investiții în sisteme și servicii de securitate cibernetică.

#2019 IT&C Summit, organizat de *Newsweek România*, aduce la aceeași masă de dezbateri pe toți actorii implicați în siguranța cibernetică din țara noastră: Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale, CERT-RO, companii care oferă servicii de securitate cibernetică și companii care folosesc astfel de servicii și pentru care protejarea în mediul online are importanță strategică.

Se va discuta despre strategia digitală europeană post 2020, dar și despre Inteligența Artificială ca potențial pentru dezvoltarea afacerilor, comunităților și pentru îmbunătățirea calității vieții.

Vor fi prezentate direcții strategice propuse de cele mai importante companii din domeniu și noi trenduri în serviciile de IT&C pentru business. N

Agenda evenimentului

Panel 1: Cadrul juridic și instituțional dat de Legea 362/2018

Sunt suficiente măsurile și mecanismele stabilite pentru asigurarea unui nivel ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice?

Cum asigurăm cooperarea dintre mediul privat și administrație pentru ridicarea nivelului de securitate cibernetică?

Cum afectează noua lege de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice companiile importante din industrie? Cât de pregătite sunt organizațiile publice și private să facă față amenințărilor cibernetice actuale?

Panel 2: Cum răspunde mediul privat la provocările cibernetice? Proiecte majore și tehnologii folosite

Obligațiile companiilor vizate de Legea 362/2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice: utilități, transporturi, sectorul financiar, sănătate, furnizori de servicii digitale (piețe online, motoare de căutare online, servicii de cloud computing, hosting etc).

Panel 3: Care va fi impactul OUG 114 asupra serviciilor oferite de societățile din domeniul telecom?

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

Soluții de ultimă generație pentru securitate cibernetică și noi tehnologii IT&C adaptate noilor trenduri de dezvoltare digitală. Sunt operatorii telecom pregătiți pentru a face față provocărilor noilor riscuri de securitate cibernetică? Tehnologia 5G va aduce riscuri suplimentare?

Panel 4: Potențialul Inteligenței Artificiale în dezvoltarea afacerilor, comunităților și pentru îmbunătățirea vieții

Cum poate România să fructifice oportunitatea dezvoltării tehnologiilor? Direcții strategice propuse de cele mai importante companii din domeniu.

Prezentarea primei versiuni a Strategiei de Țară pentru Inteligența Artificială propusă de mediul de afaceri

Panel 5: Avem proiecte care să coaguleze mediul academic și de cercetare, companiile, administrația locală și centrală și societatea pentru a aduce valoare suplimentară?

Specialiștii români din Diaspora pot contribui? Cum putem genera proiecte educaționale care să aibă impact pozitiv pe termen lung?

Prezentarea primei versiuni a Strategiei de Țară pentru Inteligența Artificială propusă de mediul de afaceri.

Parteneri principali

Parteneri organizatori

Parteneri media

COLABORATOR

„Coroiu" al Securității: probleme pentru Cristoiu în procesul cu Hodor

Ion Cristoiu a pierdut, în primă instanță, procesul cu Mădălin Hodor, pe care îl acuză de prejudicierea imaginii. Procesul a plecat de la un interviu oferit de istoric, pentru *Newsweek România,* în care declara că jurnalistul a fost sursa „Coroiu" a Securității, conform unor documente ale CNSAS.

PRIMA SENTINȚĂ ÎN DOSARUL Cristoiu versus Hodor a fost dată în 18 aprilie, de Judecătoria Sectorului 3, jurnalistul având posibilitatea să atace, în 30 de zile, hotărârea. În minuta ședinței, instanța a explicat că respinge, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată formulată de Ion Cristoiu lui Mădălin Hodor și Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității.

Cristoiu l-a dat în judecată pe Mădălin Hodor pentru prejudicierea imaginii, după ce acesta a acordat un interviu revistei *Newsweek România,* în 28 mai 2018, în care a vorbit despre documentele din arhiva Securității în care este menționat numele ziaristului. Anterior, Hodor publicase, în revista „22", articolul intitulat „Ioan Aurel Pop, Cornel Nistorescu și Dorel Abraham, pe lista colaboratorilor Securității".

Listele care au tulburat apele

Articolul conținea și un tabel din arhiva CNSAS conform căruia mai multe personalități actuale au fost, înainte de Revoluție, în legătură cu UM0225, brigada Antiemigrație. Această unitate militară funcționa, în timpul regimului comunist, în cadrul Centrului de Informații Externe, actualul SIE.

Pe „lista celor 200", așa cum a fost botezată de presă lista cu personalități, nu apărea și numele lui Ion Cristoiu, însă istoricul a menționat, separat, un alt document al fostei Securități, în care era amintit jurnalistul. „Ion Cristoiu figurează pe o listă care privește foști colaboratori ai Securității", declara, anul trecut, pentru *Newsweek România,* Mădălin Hodor. În aceeași zi cu interviul lui Hodor, revista noastră a publicat și unul cu Ion Cristoiu, care a precizat că „nu aveam cum să colaborez cu Securitatea, dar nu pot să răspund în abstract".

Ce spun documentele

În 9 martie anul acesta, *Newsweek România* a publicat, în exclusivitate, mai multe documente din arhiva CNSAS, relevante pentru scandalul dintre istoric și jurnalist. La solicitarea judecătorului, Consiliul a depus în instanță o serie de documente din arhiva Securității, pe care apare menționat Ion Cristoiu atât ca „obiectiv", cât și ca „sursă", fiindu-i atribuit numele conspirativ „Coroiu". Audiat de instanță, în martie 2019, în procesul cu Hodor, Cristoiu a declarat că „nu am fost sursă sau colaborator al Securității".

Referitor la documentele depuse de CNSAS la dosar, Ion Cristoiu a declarant că „la Scînteia Tineretului și la revista Teatrul erau ofițerii de redacție. La noi era o doamnă, Ioana Stana sau așa ceva, care venea cu legitimație, a fost și la mine, am stat de nu știu câte ori de vorbă, interesându-se dacă cutare jurnalist din redacție face acte de dizidență. Bineînțeles că am spus că nu e adevărat. Era ofițerul care răspundea oficial de redacție și oficial întreba, iar eu eram obligat, în calitatea mea de redactor-șef adjunct, să-l primesc și să stau de vorbă, pentru că mă întreba oficial niște lucruri".

DE

RAMONA URSU

ramona.ursu@newsweek.ro

ROCK FM

It Rocks!

www.rockfm.ro

CAPITALISM RESPONSABIL

Filantropii lumii salvează onoarea statelor

Catedrala „Notre Dame", veche de 850 de ani, va fi restaurată în mare parte din bani privați. Nici măcar Franța nu mai așteaptă soluții salvatoare de la stat

INDUSTRIAȘII BOGAȚI, DAR ȘI persoane obișnuite au donat peste 600 de milioane de euro, în mai puțin de 24 de ore, pentru restaurarea Catedralei „Notre Dame" din Paris, edificiu gotic de 850 de ani al cărui acoperiș din lemn a fost distrus de un incendiu devastator, în săptămâna dinaintea Paștelui Catolic.

Procesul de restaurare a monumentului, vizitat anual de circa 13 milioane de turiști, ar putea dura zeci de ani, astfel că, deși suma este impresionantă, va fi, mai mult ca sigur, necesară.

Miliardarul francez Bernard Arnault și grupul său de bunuri de lux LVMH au promis să doneze 200 de milioane de euro. Cu câteva ore înainte, rivalul său François Pinault, magnat în industria modei și retailului, a precizat că va dona 100 de milioane de euro.

Familia Bettencourt, coproprietară a companiei „L'Oréal", vrea să contribuie cu 200 de milioane de euro, concernul petrolier „Total" a promis 100 de milioane de euro, iar frații Martin și Olivier Bouygues, cu afaceri în construcții, media și telecom, au anunțat o donație personală de 10 milioane de euro.

O sumă similară va fi donată și de un cuplu american, Henry și Marie-Josée Kravis.

Primăria Parisului va contribui cu 50 de milioane de euro și va organiza o conferință internațională a donatorilor, pentru a coordona contribuțiile din străinătate, după cum a anunțat edilul-șef Anne Hidalgo.

De asemenea, președintele Franței, Emmanuel Macron, intenționează să lanseze un apel național de strângere a donațiilor pentru catedrală, care va fi însoțit de stimulente fiscale pentru companiile care se implică. Semnele sunt încurajatoare. Fundația privată „Heritage" a anunțat că a reușit să strângă 2 milioane de euro în doar câteva zile de la incendiu.

Inegalitate socială

În contextul incendiului de la Notre Dame, presa din Hexagon a alocat spații generoase activităților filantropice din Franța. Într-o interesantă analiză dedicată subiectului, publicația

DE

SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro

IMPLICARE
Doi dintre greii industriei luxului din Franța au anunțat donații importante. Este vorba de Bernard Arnault (stânga), deținător al mărcii „Louis Vuitton", și Francois-Henri Pinault, proprietar al brandului „Gucci"

„La Tribune" pledează pentru un „capitalism mai responsabil", în condițiile în care „concentrarea bogăției este din ce în ce mai mare".

Practic, cu fiecare an, inegalitatea crește la nivel local. Un raport Credit Suisse din 2017 releva că jumătate din populația globului, aproximativ, deține mai puțin de 2,7% din averea globală, în ciuda faptului că reprezintă 70% din populația aptă de muncă.

„Filantropia nu este monopolul marilor averi, deoarece fiecare poate contribui la amploarea fenomenului. Prin urmare, într-un moment în care excesele capitalismului financiar sporesc inegalitățile, întrebarea este: și dacă devenim cu toții filantropi?", scrie „La Tribune".

Odată cu dezvoltarea afacerilor din mediul digital, remarcă publicația, apar noi filantropi și soluții inovatoare de a contribui la binele comun.

Jurnaliștii francezi îi dau drept exemplu pe miliardarii din Silicon Valley, care sunt „conștienți că acumularea de capital provoacă revoluția digitală". Mark Zuckerberg, șeful Facebook, a promis că va cheltui 99% din averea sa, după exemplul lui Bill & Melinda Gates (Microsoft).

Jack Ma, președintele gigantului de retail online Alibaba, care tocmai s-a retras, și-a pus la dispoziție imensa avere în serviciul unui program filantropic în domeniul educației. Fondatorii Skype, eBay sau Salesforce s-au angajat, de asemenea, în activități filantropice la scară largă.

În opinia unora, această cursă frenetică este un semn al conștientizării exceselor de îmbogățire. Alții, mai

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES; THE GUARDIAN

Cât timp va dura restaurarea

Eric Fischer, cel care conduce fundația care restaurează Catedrala din Strasbourg, veche de 1.000 de ani, estimează că lucrurile la Catedrala „Notre Dame" ar putea dura câteva decenii. Restauratorii speră să poată folosi hărțile 3D ale catedralei. Astfel de hărți au fost întocmite de istoricul de artă Andrew Tallon, care a folosit scanere laser pentru a crea un model cu o precizie de 5 mm.

Fost director executiv al companiei specializate în restaurări, Socra, Patrick Palem crede că lucrarea de restaurare poate dura 15-20 de ani. Un interval similar, 10-20 de ani, a avansat și Stéphane Bern, reprezentantul instituției guvernamentale din domeniul patrimoniului.

Durata lucrărilor de restaurare vor depinde de alegerile pe care le vor face arhitecții, susțin experții. François Janneau, unul dintre cei 40 de arhitecți responsabili de monumentele majore ale Franței, a declarat că Catedrala din Nantes, devastată de un incendiu în 1972, a fost redeschisă parțial trei ani mai târziu, dar grinzile din lemn au fost înlocuite cu unele de beton.

În prezent, există foarte multe solicitări ca acoperișul Notre Dame să fie tot din grinzi de stejar. Sylvain Charlois, din grupul Charlois, cel mai mare producător de stejar din Franța, s-a declarat îngrijorat de stocurile disponibile. El a punctat că aproximativ 1.300 de stejari au fost folosiți pentru a construi acoperișul Notre Dame. „Pentru a constitui un stoc suficient de mare de bușteni de stejar de aceeași calitate, va dura mai mulți ani", a spus Charlois. El a cerut comercianților de cherestea din Franța să facă donații în natură.

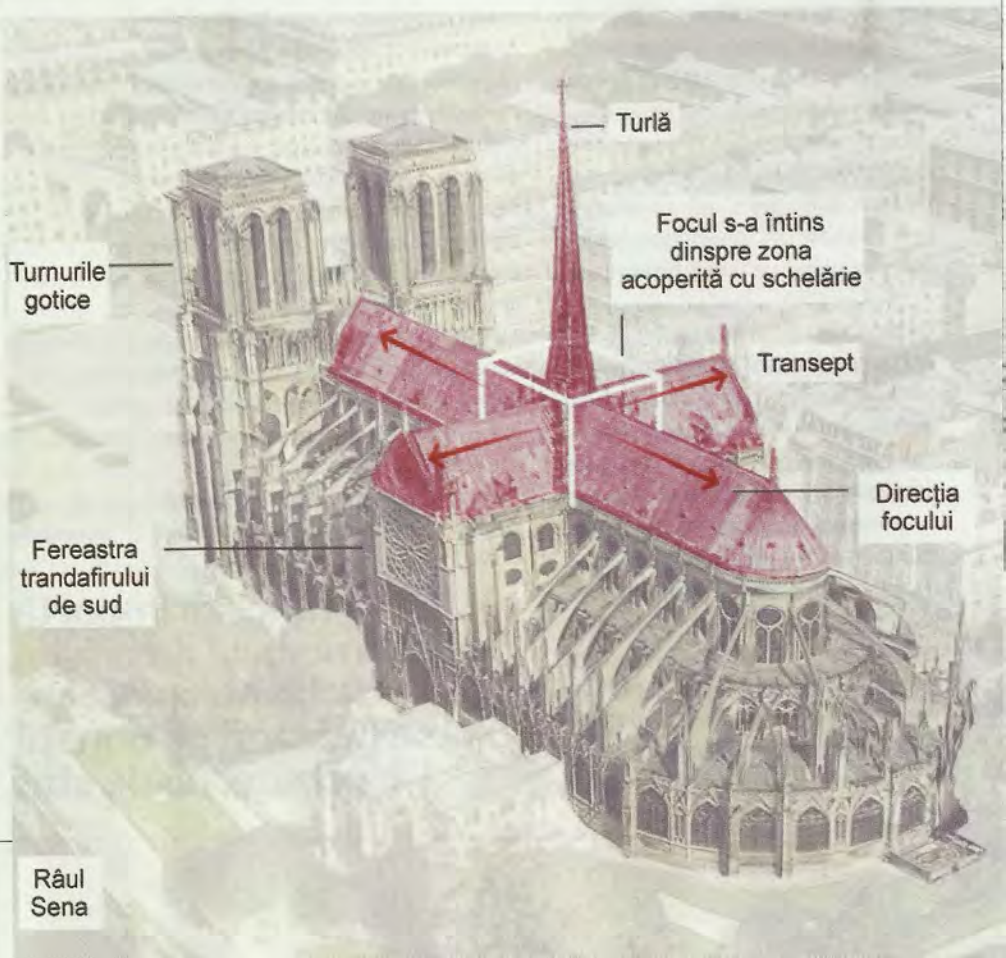

Jeff și MacKenzie Bezos
2.000.000.000 $
Locație: Seattle, Washington
Sursa bogăției: Tehnologie
Domeniul principal de donație: Servicii pentru umanitate

Michael Bloomberg
767.000.000 $
Locație: New York City, New York
Sursa bogăției: Media și Entertainment
Domeniul principal de donație: Diverse

Pierre și Pam Omidyar
392.000.000 $
Locație: Honolulu, Hawaii
Sursa bogăției: Tehnologie
Domeniul principal de donație: Diverse

Stephen Schwarzman
390.000.000 $
Locație: New York City, New York
Sursa bogăției: Finanțe
Domeniul principal de donație: Învățământ superior

Steve și Connie Ballmer
295.000.000 $
Locație: Hunts Point, Washington
Sursa bogăției: Tehnologie
Domeniul principal de donație: Diverse

sceptici, consideră că un astfel de „filantrocapitalism" nu schimbă ordinea unei lumi fundamental inegale.

Cert este că experții Băncii franceze BNP Paribas estimează că cei super-bogați (cu investiții de peste 50 de milioane de dolari) vor dona în perioada următoare 12% din averile lor în Statele Unite, 10% în Asia și 9% în Europa, Africa sau Orientul Mijlociu. Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) a calculat că aceste activități însumează circa 7,6 miliarde de dolari pe an, foarte departe de cifra avansată de Institutul Hudson, de 60 de miliarde de dolari. O problemă rămâne opacitatea de care sunt înconjurate acțiunile filantropice.

Diferențe între francezi și americani

Modelele de filantropie din Franța și din SUA se opun adesea. „Această opoziție este superficial explicată prin rivalitatea dintre piață și stat", scrie „La Tribune".

Asemenea Statelor Unite ale Americii, Franța a încurajat filantropia privată, fie sub formă de donații sau voluntariat, din motive diferite. În prezent, sfera publică, Statul, nu mai are monopolul interesului general, iar filantropia antreprenorială se confundă cu cea de stat.

În Franța, modelul filantropic se bazează pe donații, cu stimulente fiscale puternice din patea statului pentru persoane fizice și societăți comerciale. „Există o preocupare sporită pentru un capitalism responsabil, angajat în serviciul întregii societăți. Compania caută profit, desigur, dar poate să o pună în slujba unei economii mai umane, cu un impact social mai consistent", remarcă publicația franceză.

Noi antreprenori apar în peisaj. Un exemplu este Alexandre Mars, un antreprenor care a creat și a vândut mai multe companii din Europa și Statele Unite în diverse sectoare, inclusiv în domeniul internetului și cel digital. În 2014, el a lansat Epic, un start-up non-profit care creează instrumente digitale pentru donații. Autor al cărții „Revoluția împărțirii" (Ed. Flammarion), Alexandre Mars reprezintă o nouă generație de filantropi convinsă că donația poate deveni un reflex în întreaga lume, în câțiva ani, pentru a construi o societate mai dreaptă.

Potrivit lui, fiecare dintre noi are puterea de a acționa, dacă dorește, fără a fi nevoie să fii Bill Gates sau Warren Buffet.

Francezii importă masiv modelul american de filantropie, care se bazează pe donații private, nu de stat

Jeff Bezos preia conducerea

În Statele Unite, Jeff Bezos, proprietarul gigantului e-commerce Amazon, cu o avere estimată la 137 miliarde de dolari, a contribuit cu 2 miliarde de dolari la acțiuni filantropice în 2018.

Potrivit „Top 50 filantropi americani", întocmit de „The Chronicle of Philantropy", Bezos, cunoscut drept un tip destul de zgârcit, a făcut anul trecut donații mai consistente decât alți magnați cu averi comparabile, ca de pildă Michael Bloomberg, fost primar al New York-ului, sau Bill Gates, proprietarul Microsoft.

Fondul creat de fosta soție a lui Jeff Bezos, MacKenzie, este implicat în combaterea sărăciei, a lipsei de adăposturi, sau în finanțarea educației preșcolare în comunitățile sărace.

Recent, Jeff Bezos a spus că intenționează să-și cheltuiască mare parte din avere pe proiectul specializat în cercetare spațială „Blue Space" din Texas. „Trebuie să mergem în spațiu pentru a salva Pământul și trebuie să ne grăbim", a explicat el motivele din spatele deciziei. Din cauza divorțului de MacKenzie, însă, s-ar putea ca sumele pe care vrea să le aloce acestui poiect să se diminueze.

Paul Allen
261.432.500 $
Locație: Seattle, Washington
Sursa bogăției: Tehnologie
Domeniul principal de donație: Inteligență artificială, cercetare medicală

Mark Zuckerberg și Priscilla Chan
213.598.215 $
Locație: Palo Alto, California
Sursa bogăției: Tehnologie
Domeniul principal de donație: Diverse

John și Laura Arnold
204.300.000 $
Locație: Houston, Texas
Sursa bogăției: Energie, Finanțe
Domeniul principal de donație: Diverse

Jay Alix
200.000.000 $
Locație: New York City, New York
Sursa bogăției: Consultanță
Domeniul principal de donație: Învățământ superior

Edward Bass
160.000.000 $
Locație: Fort Worth, Texas
Sursa bogăției: Sănătate, Finanțe
Domeniul principal de donație: Învățământ superior

Bill Gates vrea să doneze 95% din avere

În lunga sa activitate caritabilă, fondatorul Microsoft a donat aproximativ 45 miliarde de dolari pentru reducerea sărăciei globale și sprijinirea educației.

Povestea lui Bill Gates, ajuns magnat al tehnologiei, a început când acesta avea 13 ani și a primit un computer de la General Electric. Gates a fost captivat instantaneu, iar fascinația sa pentru modul în care computerele funcționează l-a dus către înființarea, în 1975, a companiei Microsoft.

În următorii 30 de ani, Gates s-a ocupat de strategia de produs a companiei. În momentul în care a părăsit Microsoft, în 2008, pentru a se ocupa full-time de activități caritabile, compania îi genera venituri de 60 milioane de dolari anual.

Bill și Melinda Gates au înființat fundația care le poartă numele, BMGF, în 2000, cu scopul de a sprijini proiecte din domeniul agriculturii, sănătății, politicii, și de a ajuta țările în curs de dezvoltare să lupte cu malaria și malnutriția.

Prin intermediul fundației, Gates a donat circa 41 miliarde de dolari, ceea ce reprezintă 46% din averea sa totală. În 2010, el a promis că, până la sfârșitul vieții sale, va aloca filantropiei 95% din avere.

Michael Bloomberg salvează peștii

În 1981, firma de investiții la care Michael Bloomberg (poziția nr. 3 în top) era partener a fost cumpărată, iar el a fost disponibilizat. A primit 10 milioane de dolari pe acțiunile pe care le deținea în societate și a înființat cu acești bani concernul media specializat pe informații financiare, devenit celebru.

Din acel moment, averea sa a explodat. În 2009, într-un singur an, averea lui a crescut cu 4,5 miliarde de dolari, cea mai mare acumulare de capital din acel an. În prezent se estimează că averea fostului primar al New York-ului se ridică la 50 de miliarde de dolari.

Bloomberg a fost dintotdeauna și un filantrop. Tot în 2009, el a înființat propria fundație, care se concentrează asupra problemelor de mediu, educaționale și artistice. În ianuarie 2014, a demarat un proiect pe 5 ani în valoare de 53 de milioane de dolari, denumit „Vibrant Oceans", dedicat susținerii și protejării populațiilor de pești la nivel mondial. De-a lungul timpului, Bloomberg a donat în total aproximativ 6 miliarde de dolari pentru cauze caritabile, echivalentul a 12% din averea sa netă.

Conform topului întocmit de „The Chronicle of Philantropy", filantropii americani au contribuit în 2018 cu peste 7,8 miliarde de dolari, în mare scădere față de anul precedent, când donațiile s-au situat la 14,7 miliarde de dolari.

În 2018, Bezos, cu donații de 2 miliarde, l-a depășit pe Bloomberg, care a oferit 767 de milioane de dolari artelor, educației, mediului, sănătății și altor cauze. Pierre și Pam Omidyar, proprietarii eBay, au sprijinit cu 392 de milioane de dolari activități care promovează democrația, activismul cetățenesc și alte cauze.

Soții Omidyar i-au devansat pe Mark Zuckerberg, fondatorul Facebook, și pe soția sa, Priscilla Chan, care s-au clasat pe locul 7, cu donații în valoare totală de 213 milioane de dolari.

Printre noii-veniți în topul filantropilor se numără și Craig Newmark, fondatorul Craigslist, ce ocupă poziția 11. El a donat 144 milioane de dolari, cu care a sprijinit producția de știri și jurnalismul.

Conform „The Chronicle of Philantropy", de remarcat pentru anul 2018 sunt donațiile pentru dezoltarea Inteligenței Artificiale sau pentru progresul tehnologic. Unul dintre principalii donatori în acest domeniu este managerul unui fond de investiții de pe Wall Street, Stephen Schwarzman, clasat pe poziția 23, care a oferit 350 milioane dolari Institutului de Tehnologie din Massachusetts (MIT) pentru studii în domeniul Inteligenței Artificiale.

FOTO: WWW.PHILANTHROPY.COM

DEȘERTUL ÎNFLOREȘTE
Imagine a exploziei nucleare cu numele de cod Badger, în zona de testare Nevada, în aprilie 1953, aproape la o decadă după testul Trinity.

CUM AM ÎNCEPUT SĂ NE FACEM GRIJI ȘI SĂ NE FIE TEAMĂ

TEAMĂ DE BOMBĂ

Pe măsură ce aflăm de **TRATATE LA NIVEL MONDIAL** privind armele de foc, cercetătorii încă studiază pagubele colaterale cauzate de primul **TEST NUCLEAR** american

DE LOUISA HALL

SEMNUL VREMURILOR
Sus: Un indicator din zilele noastre îi avertizează pe vizitatorii zonei de test Trinity. În dreapta: Președintele Ronald Reagan și liderul sovietic Mihail Gorbaciov, la Casa Albă, în prima zi a summit-ului lor din 1987 pentru dezarmare, care s-a concretizat cu Tratatul Armelor Nucleare cu Rază Medie de Acțiune.

LA JUMĂTATE DE SECOL DUPĂ CE PUTERILE nucleare ale lumii au semnat un istoric tratat de nonproliferare, mare parte a lumii se află în pragul unui joc nuclear teribil de periculos.

La începutul lunii februarie, Statele Unite s-au retras din Tratatul privind Armele Nucleare cu Rază Medie de Acțiune cu Rusia, invocând acuzațiile privind încălcarea de către Rusia a Tratatului; președintele Vladimir Putin a răspuns cu unele dintre cele mai explicite amenințări de până în prezent. Săptămâni mai târziu, negocierile pe teme nucleare dintre Statele Unite și Coreea de Nord au eșuat, după ce imaginile din satelit au sugerat faptul că țara asiatică s-ar putea să se pregătească să își încordeze mușchii și să testeze încă o rachetă anti-balistică cu rază lungă de acțiune.

Între timp, tensiunile s-au accentuat între India și Pakistan, puteri nucleare aflate istoric în dezacord în privința Kashmirului administrat de indieni. Un atac sinucigaș cu bombă de pe 14 februarie, care a ucis peste 40 de soldați indieni, s-a soldat cu răzbunarea indienilor, concretizată printr-un atac aerian, două săptămâni mai târziu – pentru prima dată în zeci de ani.

În mijlocul haosului internațional, cercetătorii din Statele Unite se luptă cu o problemă la fel de surprinzătoare: la șaptezeci de ani și jumătate după prima noastră incursiune în armele nucleare, încă nu avem nicio măsurătoare clară a efectelor asupra mediului și sănătății ale primului test nuclear. Institutul Național pentru Cancer (NCI) încearcă să remedieze acest lucru, prin intermediul unui studiu la scară mare asupra urmărilor testului Trinity, când, pe 16 iulie 1945, Armata Statelor Unite a detonat o bombă cu plutoniu în Deșertul Jornada del Muerto, în New Mexico.

Vor trece ani buni până vom afla rezultatele.

După câte se pare, oamenii de știință care au creat și testat bomba – o realizare științifică impresionantă – erau surprinzător de nepregătiți pentru dimensiunea efectelor sale, ca și pentru repercursiunile exploziei.

Cetățenii acelei regiuni – mulți dintre ei nativi americani – protestează de vreme îndelungată în legătură cu faptul că în orașele lor se înregistrează un procent disproporționat de mare de diferite cazuri de cancer. Cer de peste zece ani să fie incluși în Legea Compensațiilor pentru Expunerea la Radiații, care nu i-a compensat niciodată pe mexicanii din New Mexico.

Anchetatorii Institutului Național pentru Cancer vor verifica documentele privind urmările radioactive ale testului și vor strânge informații despre stilul de viață și dieta tipice nativilor americani, precum și ale populațiilor

latino și albe care trăiau în New Mexico la mijlocul anilor 1940. Tot acest demers va fi efectuat în speranța estimării dozelor de radiații absorbite de cetățenii din zonă după testul Trinity.

Având în vedere miza, pare un demers științific incredibil de tardiv și cumva imprecis. Și, cu toate acestea, încă de la început, dezvoltarea tehnologiei nucleare a fost urmărită de astfel de imprecizii. Însuși testul Trinity, de exemplu, a abundat în măsurători imprecise și previziuni contradictorii.

În primul rând, nimeni nu a știut cum să includă în ecuație condițiile meteo și să cântărească posibilele lor repercursiuni. În ziua de dinaintea testului, unii dintre savanți erau de părere că testul ar trebui amânat, din cauza norilor de furtună care începuseră să se strângă deasupra Munților Oscura. Dacă norul de radiații ar fi plutit spre furtună, credeau acești oameni de știință, repercursiunile asupra fermelor și orașelor din zonă – cât și asupra zonei de test – vor fi mult mai condensate și mai periculoase.

Generalul responsabil cu experimentul nu a fost de acord; în războiul din Japonia, ceasul ticăia. Au fost chemate echipe de meteorologi, au fost făcute experimente cu fum și au fost eliberate în atmosferă serii întregi de baloane viu colorate. Într-un final, meteorologii au prezis

TACTICI PENTRU A SPERIA
Stânga: O mască de protecție pentru forțele SUA de la situl de testare din New Mexico. Jos: Coreea de Nord și-a flexat mușchii făcând public o fotografie oficială a lansării unei rachete în iulie 2017. După un al doilea test, s-a lăudat cu capacitatea sa de a lovi orice țintă din S.U.A.

Unii credeau că nu va detona deloc; alții făceau pariuri cât timp va dura până VA LUA FOC întregul pământ

că cerul se va însenina, așa că testul a fost confirmat la primele ore ale dimineții. Însă a plouat toată noaptea, cu fulgere lovind deșertul în fiecare direcție a turnului de oțel de peste 30 de metri pe care fusese ridicată ceea ce avea să fie prima bombă atomică din lume.

În jurul miezului nopții, J. Robert Oppenheimer, omul de știință responsabil de proiect, a început să se teamă că ploaia puternică ar putea afecta circuitele electrice ale turnului, așa că a trimis un cercetător să stea pe lângă bombă, adăpostit pe o grămadă de cabluri și frânghii ude, ca să se asigure că instalația rămâne funcțională. Acolo, a încercat să citească *Desert Island Decameron/ Decameronul Insulei Pustii*, o colecție de eseuri satirice purtând semnătura lui H. Allen Smith, dar s-a trezit încercând să măsoare distanța dintre turn și fulgerele care cădeau în apropiere.

În jurul orei 2 dimineața, ploaia încă lovea tabăra, iar testul a fost decalat; la 2:30 dimineața a fost decalat din nou. Pentru a-și umple orele acestea tensionate și ploioa-

FOTO: JOE RAEDLE/GETTY; JEROME DELAY/AFP/GETTY; KEYSTONE FRANCE/GAMMA KEYSTONE/GETTY; STR/AFP/GETTY

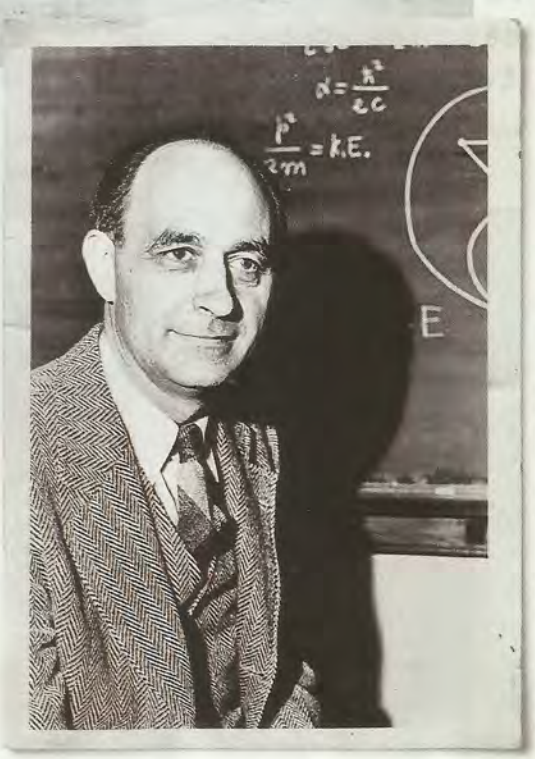

SITUAȚIE EXPLOZIVĂ De sus: Turnul de peste 30 de metri care a sprijinit bomba atomică la primul test; Fermi, creatorul primului reactor nuclear. Pe pagina alăturată: Generalul maior Leslie Groves, în dreapta, și Oppenheimer privesc baza turnului de oțel de care a atârnat bomba în timpul testului de lângă Alamogordo, New Mexico, în iulie 1945. Căldura degajată de bombă a topit turnul și a prăjit nisipul din zonă, transformându-l în cenușă de culoarea jadului.

se, Enrico Fermi (care crease primul reactor nuclear din lume) și unii dintre prietenii lui au pus pariuri pe randamentul bombei. Unii credeau că nici nu va exploda; alții au pariat cât timp va dura ca întreg pământul să ia foc, dacă în atmosferă ar fi fost declanșată o reacție în lanț.

Aceasta era gama de posibile rezultate pe care cercetătorii implicați în test le considerau plauzibile. Între timp, aflați la posturile lor răspândite în deșert, savanții însărcinați cu operațiunile de evacuare – în cazul în care urmările s-ar fi propagat la fermele și orașele din apropiere – aveau hărți făcute de mână ale regiunii, hărți care se dovediseră deja complet imprecise.

Și apoi, într-un final, la ora 4 dimineața, ploaia s-a oprit și savanții și inginerii au putut continua. Testul a fost un succes. Adică bomba a explodat după cum fusese planificat – dar raza sa de acțiune a depășit cu mult orice așteptare a savanților, la fel și urmările.

Norul provocat de explozie a plutit către nord-est, cu aproximativ 16 kilometri pe oră, aruncând o brumă radioactivă asupra fermelor de vite din zonă. A declanșat detectoarele Geiger din Carrizozo, New Mexico; urmările au putut fi detectate la peste o sută șaizeci de kilometri distanță, în Vaughn, New Mexico, și într-o serie de alte zone și mai îndepărtate, după care monitorii s-au oprit din măsurătoare și s-au întors grăbiți în tabără.

Acolo, eforturile savanților de a efectua măsurători exacte ale razei nucleare a bombei au fost zădărnicite de faptul că explozia a fost așa de puternică încât a distrus multe dintre instrumentele de măsurare, a decalibrat indicatoarele, a voalat filmele și a aburit lentilele cu condens radioactiv.

Ulterior, directorii de la Kodak au descoperit că, urmare a testului Trinity, filmele sensibile la razele X au fost deteriorate de urmările exploziei nucleare, la mai mult de 1.900 de kilometri depărtare, în apropierea fabricii din Indiana unde compania producea material pentru ambalaje. Nimeni nu a prezis faptul că urmările exploziei nucleare se vor întinde până aproape de Indiana. Pentru o comunitate științifică suficient de avansată să producă o bombă nucleară - și pentru a valorifica puterea stelelor – tehnologiile de măsurare a efectelor asupra mediului și sănătății umane ale testului erau surprinzător de rudimentare.

Același lucru este valabil și în cazul testelor nucleare ulterioare, cum este testul Castle Bravo din Atolul Bikini din Insulele Marshall, care a avut o forță de 15 megatone, cu mult peste estimatele 4 până la 8 megatone. Aria de acoperire a fost mult peste cea estimată, obligând echipa care a participat la test să se adăpostească până când

Pentru o comunitate științifică suficient de avansată pentru a crea o bombă atomică, tehnologiile de măsurare a efectelor testului asupra mediului și **SĂNĂTĂȚII UMANE** erau surprinzător de rudimentare

puteau fi evacuați de urgență pe cale aeriană și aruncând cenușă radioactivă peste locuitorii Insulei Marshall din atolurile Rongerik, Rongelap și Utirik.

Spre deosebire de echipa care a participat la test, locuitorii acelor atoluri au fost evacuați doar două sau trei zile mai târziu, nu înainte ca mulți dintre ei să înceapă a experimenta simptomele unei otrăviri acute cu radiații.

Nici știința estimării perioadei cât mediul va fi poluat după explozie nu era pusă la punct și era cu mult în urma științei creării bombei. Locuitorii atolurilor Rongerik și Rongelap s-au întors pe insule la trei ani după explozia bombei, doar pentru a fi evacuați din nou când s-a descoperit că nivelul de radiații era în continuare nesigur.

În anii care au urmat testului Trinity, Oppenheimer a refuzat să își exprime vreun sentiment de vinovăție privind consecințele acestuia, atât în Japonia cât și în New Mexico, un stat pe care îl iubea din copilărie. Însă, în interviuri, a descris ocazional incidentul prin intermediul unei țestoase. Se pare că, atunci când a părăsit tabăra după test, a găsit o țestoasă care era imobilizată pe spate.

În apropierea zonei de detonare, toate animalele au

fost transformate în cenușă, pe solul crăpat și nisipul compactat. Mai departe de zona zero, fie fuseseră prinse în zbor, fie întoarse cu susul în jos, fără speranță de supraviețuire, de forța exploziei.

Oppenheimer s-a aplecat și a întors țestoasa și, pe măsură ce aceasta se îndepărta bălăngănindu-se, s-a gândit că era minimul pe care îl putea face.

În clipa aceea, desigur, nu avea de unde să știe care vor fi repercursiunile bombei sale asupra mediului și sănătății oamenilor, nici asupra faunei din zonă, nici asupra localnicilor. Dar trebuie să își fi dat seama că el și ceilalți oameni de știință au eșuat în a estima cu precizie puterea bombei pe care o creaseră.

După testul Trinity, impredictibilitatea testelor nucleare a fost luată în considerare măcar într-o modalitate productivă. Întrega industrie foto a fost pusă la curent cu testele ulterioare de Comisia pentru Energie Atomică, ca rezultat al amenințării companiei Kodak de a da în judecată, în 1951, guvernul. Alte industrii – industria laptelui, de exemplu – nu au fost puse la curent. Și nici consumatorii. S-a descoperit ulterior că bebelușii și copiii au fost expuși la niveluri periculos de mari de radiații, prin intermediul laptelui vacilor expuse la radiații în „zonele fierbinți" sau din zonele unde căzuse ploaia radioactivă în zilele ulterioare unui test.

Era lucrul de care se temuseră savanții responsabili de testul Trinity – deși nu își imaginaseră acest rezultat și chiar dacă nu plouase în timpul testului.

Știința testelor nucleare nu este doar știința reacțiilor nucleare: este știința prezicerii razei de acoperire, a tiparelor meteo, a lanțurilor nutriționale, a eliminării reziduurilor radioactive și a tratamentului împotriva cancerului. De la începutul istoriei noastre nucleare, tehnologiile noastre de producere a exploziilor au depășit întotdeauna cu mult tehologiile destinate măsurării și ameliorării pagubelor pe care le vor produce aceste explozii.

Încă nu cunoaștem dimensiunea exactă a pagubelor cauzate de testul Trinity și nu o vom cunoaște până când studiul Institutului Național pentru Cancer se va fi terminat. În momentul acela, s-ar putea să avem într-un final o imagine exactă a consecințelor testului, consecințe suportate de oamenii care trăiau în zonă, oameni care încă nu au primit niciun fel de compensații pentru procentul crescut de cancere de care spun că ei și familiile lor au fost afectați, începând cu momentul opririi ploii, la 4 dimineața și, o oră și jumătate mai târziu, explozia bombei, acum trei sferturi de secol. N

S-a descoperit ulterior că laptele care li se administrase expusese bebelușii și copiii la niveluri periculos de mari de RADIAȚII

REACȚII NUCLEARE Pe pagina alăturată, de sus: Un nor sub formă de ciupercă și o coloană de apă cauzate de o explozie nucleară subacvatică în Atolul Bikini din Insulele Marshall, în iulie 1946; locuitorii Atolului Bikini își cară bunurile pe plajă, pregătindu-se pentru evacuarea, pe un vas al Marinei, pe un alt atol, la 175 de kilometri depărtare. Pe această pagină, de sus: Teama de contaminarea cu radiații a determinat o mamă să testeze laptele administrat copilului ei, în 1960; Hiroshima, după ce Enola Gay l-a aruncat pe „Little Boy", prima bombă atomică, pe 6 august 1945, devastând orașul și populația acestuia.

FOTO: BETTMANN ARCHIVE/GETTY; GALERIE BILDERWELT/GETTY; BETTMANN ARCHIVE/GETTY; PRISMA BILDAGENTUR/UIG/GETTY

INTERVIU

Ioana Nicolaie: „Cum Dumnezeu să iasă spuma asta neagră la suprafață și să ocupe o țară?"

SCRIITOAREA IOANA NICOLAIE A VORBIT, ÎNTR-UN interviu pentru *Newsweek România,* despre cum mai poate fi salvat sistemul de Educație, despre cum face tranziția de la literatura pentru adulți la cea pentru copii, povestind, în premieră, și un amănunt personal sensibil care se leagă de una dintre cărțile ei. Scriitoarea a povestit despre comunism și despre motivele pentru care a ales să mai rămână în țară, bântuită, însă, mereu de întrebarea: „Cât mai e până mă alungă?".

DE

RAMONA URSU
ramona.ursu@newsweek.ro

Newsweek România: **Romanul „Pelinul negru" este despre viața Augustinei, o copilă născută imediat după tragedia de la Cernobîl. E multă suferință în cartea dvs. Cum ați ajuns la suferința acestui copil?**

Ioana Nicolaie: Într-adevăr, este multă suferință, pentru că Augustina, un copil privit la mai multe vârste, este un personaj dramatic în sine. Este un personaj fără șanse, într-o lume

care îl rejectează. Dacă la începutul cărții „Pelinul negru" este un copil normal, la sfârșitul volumului este un copil atipic. Și nu pentru că s-ar fi modificat ceva esențial în psihologia lui, este un copil cu certificat de handicap, la sfârșitul cărții. Augustina s-a născut la câteva luni după tragedia de la Cernobîl, nu știe nimic despre această tragedie, așa cum nu am știut nici eu, autorul. La vremea aceea, aveam vreo 12 ani. Îmi amintesc că, atunci, mergeam la școală și erau niște zile uluitor de frumoase. Era aprilie 1986 și o minune de vreme. Strălucea soarele, toți ne bucuram, dar nu ne-a spus nimeni absolut nimic despre ce se întâmplase la Cernobîl. S-a aflat, fireşte, în câteva zile, iar eu vorbesc despre Sângeorz-Băi, orășelul din nordul țării în care locuiam. După aceea, ni s-a dat o pastilă, însă când nu ne mai era de folos. Nu ne-a învățat nimeni măcar câteva reguli esențiale. Nu am fost sfătuiți să ne spălăm pe păr, pe mâini, să nu mâncăm, măcar o vreme, nimic adunat din grădină. Asta e de neiertat. Astea erau lucruri care se puteau face ușor. Dar când tu îți vezi propriii locuitori ca pe niște cifre - pentru că vorbim despre perioada comunismului târziu, în care românii erau un șir de cifre, nu ființe omenești - atunci, da, se poate întâmpla așa ceva. S-a întâmplat. „Pelinul negru" este povestea acestui copil, dincolo de istorie.

De ce ați ales un copil ca personaj principal?

Pentru că am cunoscut foarte bine copilul, iar aici nu v-aș fi răspuns la întrebarea aceasta, cum n-am răspuns de fiecare dată când am fost întrebată. Am evitat această întrebare. Dar acum vă voi răspunde. S-a spus că în literatură sunt niște teme care prind, că dacă vrei să-ți convingi cititorii să te citească, e de ajuns să iei un marginal, ca personaj principal, să te duci într-un orfelinat și să scrii despre ce e acolo, pentru că ai succesul garantat. Aveam în carte și acest copil atipic și mai aveam și partea a doua a cărții, care se petrece într-o casă de copii. Însă cred că niciodată un scriitor nu-și alege el subiectele, ci subiectele sunt cele care vin către el. Ele îl caută, ele se construiesc, ele sunt în țesătura exterioară minții lui. Scriitorul poate să le vadă sau nu. Acest subiect a venit către mine pentru că era vital, face parte din biografia mea. Am cunoscut copilul acesta. Pe palierul psihologic al poveștii, am înțeles foarte bine ce se întâmplă cu Augustina, pentru că am trăit în preajma acestui copil. Modelul acestui copil este una dintre surorile mele, iar asta nu am mai spus-o niciodată.

Apare în carte acea întrebare: „Mamă, când mă iei acasă?". Vorbim despre scenele teribile din casa de copii. Sunt niște amintiri care vă leagă de acest episod.

Aici este un alt motor al cărții „Pelinul negru". Întotdeauna sunt niște sâmburi care ți se arată deodată și care rămân, cumva, în capul tău. Îi poți lăsa acolo sau îi poți face să înflorească. Un sâmbure de acela care m-a urmărit a fost experiența mea, de patru-cinci ore, dintr-o casă de copii, din anul 1993. Nu voi spune locul, dar am mers acolo pentru că trebuia să o iau pe sora mea și să o duc acasă. Era în preajma Crăciunului și, pentru că era foarte frig afară, a trebuit să rămân acolo până la ora la care venea trenul. A fost șocant. Erau copii de toate vârstele, copii cu handicap fizic amestecați cu cei cu handicap psihic. Cuvântul handicap era umbrela sub care putea să încapă orice, fără să existe întrebarea: „Ce faci cu copilul ăla care nu are nicio problemă psihică, dar pe care îl pui acolo pentru că are un handicap fizic?". Și toți acești copii te înconjurau și îți spuneau: „Mamă, când mă iei acasă?". Și această întrebare a rămas în mintea mea. Aveam 19 ani și nici nu îmi puteam imagina că un copil de 9-10 ani mă poate întreba asta. Dar s-a întâmplat și la fel se întâmpla cu toate femeile care intrau în acea casă de copii.

Cum este tranziția de la literatura pentru copii la cea pentru adulți? Scrieți pentru toate vârstele.

Într-un fel paradoxal și cu totul neașteptat pentru biografia mea literară, am scris cam pentru toate vârstele. Cum de s-a întâmplat asta? Este un lucru care mă bucură foarte tare. Nu mă așteptam ca eu să scriu literatură pentru copii. În parcursul meu inițial, cel prestabilit, era că eu sunt poetă, că eu o să scriu cel mult proză, cel mult roman, dar nu literatură pentru copii. E ceva ce a apărut deodată în calea mea și mi s-a părut fermecător. Sigur, fermecător este un cuvânt dulce, din zona literaturii pentru copii. Haideți să folosim niște cuvinte mai tari. Mi s-a părut provocator, pentru că sunt foarte puțini oameni care știu și care pot scrie pentru copii. Mi s-a părut păcat să nu o fac. Dacă sunt în stare să o fac și mi-a dat Dumnezeu asta, pentru că e un tip de înțelegere și de raportare la aceste vârste, de ce să nu o fac? Sunt mulți scriitori care o pot face, dar nu o fac, pentru că literatura pentru copii este considerată un gen inferior de literatură, care, într-un fel, te și compromite ca autor. Pentru mine, acum, este o problemă când scot o carte pentru oameni mari și sunt foarte atentă să nu am în paralel un volum pentru copii, pentru că acest tip de literatură te subminează ca autor. Este incredibil și cred că numai la noi se întâmplă asta.

De ce apare această gândire?

Un motiv ține de convingerea oamenilor mari că vârstele mici sunt neformate. Cum era tradițional? Copilul mic spune prostii, nu e în stare de altceva. Atunci, cei care scriu pentru copii trebuie să scrie

FOTO: INQUAM PHOTOS - OVIDIU MICSIK

pentru niște minți de astea mici. Dar nu e așa. Copiii sunt geniali, iar aici sunt studii foarte serioase. Unele arată că 2% dintre adulți sunt genii creative, pe când 98% dintre copii sunt genii creative. De-a lungul vârstelor, pentru că trăim într-o lume rațională și funcțională, trebuie să rupem magia, să-i scoatem pe copii de acolo și să îi aducem în realitate. Evident, altfel nu ar supraviețui și vedem că dintre copiii inadaptați avem, de multe ori, exact aceste genii creative. De asta scriu pentru copii, ei mă provoacă extraordinar de tare.

Sunteți și destul de mult timp în mijlocul copiilor.

Ca să pot scrie pentru ei, trebuie să fiu în mijlocul lor. Țin cursuri de scriere creativă pentru copii și încep să lucrez cu ei de pe la nouă-zece ani. Fac cursuri și cu alții mai mici, de cinci-șase ani, cursuri de inițiere în literatură română pentru copii. Fac asta pentru că am avut un șoc, pe când lucram într-o școală foarte bună, de limba engleză. Aveam copii de clasa a V-a și trebuia să le predau basmul. Iar acești copii, care erau perfect vorbitori de limba engleză, care știau toată cultura pop, care știau toate desenele Disney, nu aveau habar nici măcar de Făt-Frumos, de Ileana Cosânzeana. N-a fost un impuls naționalist, că naționalismul se poartă acum până la vomitiv. Atunci, a fost un impuls al meu de recuperare a unor lucruri extraordinare, pentru că eu iubesc munții de sticlă care apar în basmele noastre, îmi place Greuceanu cu Soarele și Luna furate de pe cer. Toate aceste lucruri sunt extraordinar de frumoase și am vrut să le vadă și copiii.

Mai sunt interesați copiii de literatura noastră?

Copiii sunt exact la fel cum am fost și noi, și bunicii noștri. Într-adevăr, totul depinde de stimulii la care îi expui pe acești copii și mereu îi sfătuiesc pe părinți să nu cumva să le pună tableta în mână la vârsta de un an, să nu-i lase pe telefoanele mobile de la șase luni. Asta modifică extraordinar de tare creierul multor copii. Și eu m-am surprins, într-o zi, uitându-mă pe un foarte frumos volum de fotografii, încercând să măresc poza din carte. Noi suntem de vină că avem adolescenți alienați, care nu mai au repere, care ajung adulți alienați. Asta înseamnă că nu i-am crescut noi bine, că undeva am greșit. Știți unde? În educație.

„Nu e nimic mai teribil decât să-ți fixezi rădăcinile într-o fostă vacă galbenă, comunistă, fără însă să ai habar de asta, și să te avânți năvalnic cât mai sus". Este o întâmplare din copilărie pe care o povestiți în volumul „16 prozatori de azi". La Revoluție, aveați 15 ani. Ce știați atunci despre comunism?

Când aveam 15 ani, comunismul era deja ceva foarte solid, puternic și foarte traumatic. Dar atunci, la acea vârstă, simțeam altfel lucrurile. Totul era exact ca într-o închisoare, iar cele mai multe lucruri nu aveai voie să le faci. Nu trebuia să te opui, în niciun fel, autorității. Profesorul era zeul. Din experiența mea cu generațiile tinere, mi-am dat seama că ele nu mai știu nimic despre comunism, pentru că la școală învață o istorie proastă sau nu învață ce trebuie, pentru că în familie copiii sunt bombardați de bunici cu „mai bine era pe vremea comunismului" și tot așa. Atunci, mi-am zis că trebuie să scriu și eu poveștile mele din comunism, care sunt programate. Când scriu, acum, un text pe care îl plasez în perioada aceea, am tendința de a explica mai mult, pentru că generațiile de azi nu știu despre ce a fost vorba. Când spun că prima dată am mâncat banane după anii '90, tinerii de acum izbucnesc în râs. La fel, că am mâncat o singură dată, înainte de Revoluție, o portocală. O singură dată, țin minte și momentul. Bietele astea portocale pe care acum nu le mănâncă nimeni, că-s acre... Toate poveștile acelea, văzute de generațiile noi, par ireale, iar tinerii nu înțeleg de ce noi nu am făcut, atunci, nimic? „Ați stat acolo", asta ne spun. Nimeni nu putea face nimic. În interiorul acelei lumi, care era perfect controlată, pentru că era dictatură, era puțin probabil să miște cineva în front. Fără consecințe, nu exista varianta asta.

În fiecare zi, de mulți ani, am întrebarea asta în cap: „Vom pleca din România sau vom rămâne în România?"

De doi ani, sunteți alături de alți intelectuali care ies la protestele pentru apărarea Justiției. Cum definiți lumea în care trăim, acum, în România?

Trăim într-o lume extrem de periculoasă, în care toate pârghiile democrației, care păreau de neclintit, au fost forțate. Au fost forțate dintr-un interior instituțional și legislativ, iar aici mi se pare mie incredibil că se petrece un asediu de acest fel asupra unor lucruri fundamentale. Sunt lucruri care nu ar trebui atinse, pentru că pe ele este croită viața noastră. Pe ele sunt clădite criteriile noastre de competență. Noi știm că, dacă performăm într-un domeniu, putem să facem niște lucruri care, ulterior, să însemne ceva. Ori, acum, trăim într-o lume pe dos. Dacă performenzi într-un domeniu, nu ai nicio șansă, pentru că toate lucrurile sunt virusate. Sunt niște viruși enormi, ca o gripă îngrozitoare, care a cuprins țara asta. Iar oamenii cinstiți nu suportă asta. Mi-e foarte greu să văd asediul acestor viruși, care distrug tot și care vor să murdărească tot, și murdăresc. Excluzându-i pe cei care au probleme legale și care se chinuie să scape de ele, mai sunt și aceia care sunt vânduți. E vorba despre minți antrenate, care se lasă folosite de acești viruși. Pe viruși îi scoatem din chestiune, dar ce ne facem cu acele minți despre care vorbim? În lumea în care am crescut eu, în orașul meu din nordul Transilvaniei, puteam lăsa porțile larg deschise, că nu intra nimeni în casă. Noi nu am avut cheie la ușă, foarte multă vreme. Asta nu înseamna că nu plecam de acasă. Plecam, dar știam că nu ne intră ni-

IOANA NICOLAIE, alături de Mircea Cărtărescu, la un protest din București.

meni în casă. În acel oraș, dacă apărea un hoț, era eliminat din comunitate, cu multă violență. Ori, să apară un hoț în oraș, care se și mândrește că e hoț, care și fură tot orașul, asta nu se poate.

Și pe care orașul să-l și admire.

Și pe care orașul să nu-l mai rejecteze, să stea acolo cuminte, să se uite la el, eventual să-l aplaude. Asta este cu totul de neconceput. De asta oamenii s-au dus în stradă. Nu e o chestiune de nuanțe mari, e ceva atât de limpede, iar oamenii suferă. Este această generație de vârstă medie, activă, care părăsește țara. Câți am mai rămas aici stăm pe baricade, cu credință. Toți avem prieteni aici, e lumea noastră aici. Eu am cultura mea aici, am limba mea, am scrisul meu, îi iubesc pe scriitorii acestui loc, pe oamenii acestui loc. Prietenii mei nu sunt hoți. Prietenii mei nu sunt ticăloși. Nici vecinii mei nu sunt hoți sau ticăloși. Cum Dumnezeu să iasă spuma asta neagră la suprafață și să ocupe o țară? Asta e inimaginabil! Însă nu mă îndoiesc că situația asta o să se vindece, că această spumă neagră va ajunge din nou în subterane, unde sper să dispară cu desăvârșire.

Dacă nu se schimbă lucrurile, luați în calcul să plecați din țară?

În fiecare zi, nu doar în ultimii ani, ci de mulți ani, am întrebarea asta în cap: „Vom pleca din România sau vom rămâne în România?". Cum să-ți trăiești viața așa, într-o formă de provizorat continuu? De ce copiii noștri să fie condamnați la același lucru? În cazul meu și al soțului meu (scriitorul Mircea Cărtărescu – n.r.), este și chestiunea asta: „Cât voi putea să mai rămân? Cât mai e până mă alungă?". Noi, la un moment dat, am ales să rămânem în țară, ne-am întors în țară. Am trăit în străinătate, am trăit cu burse de scriitori, am trăit în Germania, soțul meu a predat și în Austria, la universități. Ne-am întors întotdeauna pentru că aici e locul nostru. Pentru că oamenii, aici, sunt buni și frumoși. Eu chiar cred că sunt, oricât de stupid ar părea în acest context. Oamenii aceștia buni și frumoși nu merită o șleahtă de golani care să-i calce în picioare, care să-i strivească. Sperăm să putem rămâne. Vom rămâne în țară cât de mult vom putea. Dar în fiecare zi ne e frică. În fiecare zi.

Intelectualii au fost, în ultimii ani, poate cei mai urâți oameni de către acești indivizi fără scrupule ajunși în fruntea țării. Oameni luminați au ales să părăsească spațiul public, pentru că nu au mai îndurat ura care se revărsa asupra lor.

Voi spune întotdeauna că Institutul Cultural Român, construit de Horia-Roman Patapievici, a fost o instituție performantă, comparabilă cu alte instituții europene. Au mai fost acolo Mircea Mihăieș și Tania Radu. Această instituție a fost prima decapitată, în 2012, an de tristă amintire. De ce o instituție culturală a fost prima țintă? E simplu. Oamenii aceștia au o voce, ei sunt oameni care modelează alți oameni. Sunt oameni pe care și eu îi admir și îi creditez. Sunt mândră că trăiesc în țara în care trăiesc Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu, Horia-Roman Patapievici, Mihai Șora, în țara în care a trăit Neagu Djuvara. Acești oameni contează. Atunci, firește că în ei dai prima dată, pentru că ei sunt conștiința, ei nu au nimic de pierdut, nu au nimic de câștigat. Ei nu sunt vânduți. Vânduți sunt alții...

Cum privește fiul dvs., adolescent în clasa a X-a, ideea plecării în străinătate?

Gabriel nu este o situație comună. El își iubește foarte mult colegii, își iubește prietenii, nu ar vrea să plece la studii în străinătate. Alți colegi ai lui își doresc asta. Gabriel, nu. Acum vreun an și jumătate, i-am spus: „Știi, s-ar putea ca noi să fim nevoiți să plecăm, de la o zi la alta. Pentru că în istoria noastră s-a mai întâmplat asta o dată. În jurul anilor '50, s-au mai petrecut astfel de lucruri, iar atunci au fost distruși enorm de mulți oameni. Putem fi victimele acestui loc noi și alții ca noi". Nu știu cât a interiorizat Gabriel acest lucru, cert e că ar vrea să rămână în lumea românească. Poate se va întâmpla așa. Eu îi doresc să aibă viața cea mai bună, viața în care să nu se întrebe, în fiecare zi: „Ce fac eu? Unde voi fi mâine? Ce construiesc eu? Construiesc pe vânt? Sunt gata să fiu risipit?".

CINE ESTE IOANA NICOLAIE

Scriitoare și profesoară, Ioana Nicolaie (44 de ani) a publicat mai multe volume de poezie, proză, dar și literatură pentru copii, printre care „Credința", „Cerul din burtă", „O pasăre pe sârmă", „Pelinul negru", antologia „Lomografii". În 2013, „Autoimun", volumul semnat de ea, a fost desemnat „Cartea Anului" de către Uniunea Scriitorilor din România. Opera ei a fost tradusă în mai multe limbi și a apărut în Franța, Germania, Anglia, Suedia, Canada, Polonia, SUA, Bulgaria, Austria.

FOTO: ARHIVĂ PERSONALĂ IOANA NICOLAIE

IOANA NICOLAE

„Ce să caute numirile politice în școli, suntem în anii '50?"

Newsweek România: **Ce ar fi trebuit să facem și nu am făcut, pentru a avea un sistem de educație sănătos?**

Ioana Nicolaie: În toate țările civilizate se citește, doar la noi nu se citește. Doar noi suntem o masă amorfă de oameni care nu intră în librării, că se tem de librării, care nu se duc la evenimente culturale, că n-au de ce. Am văzut recent un studiu care arată că cifra de afaceri pe cartea vândută în România, unde sunt vreo 19 milioane de locuitori, este mai mică decât cifra de afaceri a Sloveniei, care are două milioane de locuitori.

De ce nu citim?

Înainte de a da vina pe educația primită în familie, vina o dau pe învățământ, care este o catastrofă. Învățământul românesc este o catastrofă, de 30 de ani, și știu foarte bine despre ce vorbesc. După comunism, după manualele acelea profund ideologizate, a venit o perioadă de zece ani de derută și, când în sfârșit s-a făcut o reformă și au apărut manuale valabile, s-a distrus totul. Iar acum vorbesc despre Limba și literatura Română, pentru că sunt în chestiune și am lucrat atunci când s-au făcut acele manuale. Dar nebunia cu manualul unic, din ultimul timp, a fost ceva strigător la cer. Aș vrea ca acel ministru să fie tras la răspundere pentru oroarea pe care a făcut-o. Dar dincolo de oroare, am fost extraordinar de supărată pe faptul că profesorii n-au avut o reacție. Eu știu ce se întâmplă cu profesorii, e complicat, îți este frică.

De ce le este frică?

Pentru că îți poți pierde slujba, pentru că poți fi marginalizat, pentru că tu lucrezi într-o școală unde directorul este numit politic. Ce să caute numirile politice în școli? Suntem în anii '50, să numim politic oamenii care conduc instituțiile? Toate astea nu pot duce decât exact la ce duc: la tăcere. Am fost foarte bucuroasă, recent, când am văzut că mulți profesori universitari au rezonat cu greva magistraților. Dar în învățământul general altfel stau lucrurile. Manualul unic a fost o oroare. Dincolo de suma cheltuită, a fost o încercare de a frâna evoluția normală și de a întoarce totul către atitudinea anterioară, ideologică, de control, totalitară.

Cum mai putem reglementa lucrurile în sistemul de Educație, care este condus, de zeci de ani, fie de persoane incompetente, fie de niște indivizi care nu cunosc nici măcar limba română?

Sper foarte mult că vom merge cu toții la vot. Votul care urmează, pentru europarlamentare și pentru referendumul pregătit pe Justiție, este un vot revelator, o să arate niște lucruri. Ulterior, vom avea votul celălalt, pentru parlamentare, când trebuie să spulberăm ceea ce s-a petrecut în țara asta în ultimii ani, autoritarismul, atitudinea dictatorială, numirile politice. Trebuie să ne întoarcem pe un făgaș normal, pe niște șine bune. Nu putem merge decât înainte, în Europa, nu vrem să mergem în Rusia, nu vrem să mergem în comunism. Am trăit în comunism o parte dintre noi, știm cum a fost, n-ar trebui să avem o memorie atât de scurtă. Am trăit într-o lume închisă, am trăit într-un cufăr din care nu puteai vedea decât porțiuni de lumină, de cer. Vrem acolo? Nu, noi nu vrem. Noi vrem o țară în care valorile să fie adevărate, am vrut și vrem o țară „ca afară".

Cum putem reforma sistemul de Educație?

Cred într-un ministru al Educației cu viziune, care sper să vină peste doi ani. Îmi doresc o programă școlară adaptată la copilul de astăzi. Și aș mai cere să fie introdusă în școală ora obligatorie de lectură. Spun despre asta de foarte mulți ani. Pur și simplu, elevului să i se dea cartea în mână, să citească, să întrerupă orice altă activitate. Lectura se învață. Odată învățată, ea există. Eu lucrez cu copii pe care i-am învățat lectura. Am ajuns foarte departe cu acest tip de învățare a lecturii. Când spun

oră obligatorie de lectură, nu mă refer la lecturile suplimentare, care trebuie menținute. Din experiența mea, din 20 de copii, care din clasa I citesc controlat, la liceu nu mai sunt 20, dar rămân 15. Lectura se învață, am verificat asta, dar se învață cu o programă adecvată. Iar pe lângă lectură, avem nevoie de biblioteca școlii.

Aveți un proiect special, ați ajuns la cea de-a șaptea bibliotecă școlară pe care o dotați. Cum a început proiectul?

A început într-un fel dramatic. Acum câțiva ani, la Evaluarea Națională, a fost o cerință care a rămas celebră, în care copiii trebuiau să scrie despre întâlnirea lor cu un scriitor. Dar în România cei mai mulți copii nu doar că n-au avut cum să întâlnească un scriitor, dar nici măcar nu știu că există scriitori în viață, asta pentru că toți scriitorii care li se predau lor la școală sunt morți. Atunci, acești copii au fost puși în fața unei situații aberante, să rezolve, inventând, un punct important din lucrarea lor de examen. Ei, sigur, au fost deștepți, s-au teleportat, s-au întâlnit cu Creangă, cu Eminescu, cu cine au putut. Dar după această experiență, m-am gândit să fac niște ateliere prin școli, în zone rurale, în general, sau în orașe mici, unde e puțin probabil să ajungă un scriitor. Eu sunt născută în nordul țării, într-un orășel foarte mic, dar la școală aveam bibliotecă. Și știu cum este acest exercițiu de a merge la bibliotecă, care îți schimbă viața. Eu sunt un produs al bibliotecii școlii și al bibliotecii orașului. Gândindu-mă la toate astea, așa am ajuns să fac un atelier de joacă și de imaginație, care este foarte frumos. În general, la un atelier lucrez cu 40 de copii, iar ei sunt fascinați de ce li se întâmplă acolo.

Ce li se întâmplă acolo?

Nu facem decât să ne provocăm imaginația, să fim liberi, să lăsăm mintea să meargă înainte. Ei sunt extraordinari, de asta spun că nu copiii sunt diferiți, ci metodele noastre de a-i crește sunt diferite sau nepăsarea noastră. M-am dus în școli cu un „Atelier fantastic", care presupunea să le dau copiilor și o carte cadou. E un proiect al Fundației Melior, pe care am făcut-o pentru a putea derula aceste activități. În școala în care am fost prima dată cu acest atelier, departe, în munți, am ieșit pe coridor, care era întunecos cum nici nu vă puteți imagina. Pe acel coridor mergeau copiii, iar în școală nu exista bibliotecă. I-am zis profesoarei că voi face aici, în scurt timp, o bibliotecă a școlii. Și am făcut, am dus acolo 600 de cărți. Când spun bibliotecă, vreau să se înțeleagă că eu nu pot construi un spațiu, nu mă pot ocupa și de rafturi. În spatele fundației mele nu este niciun sponsor, sunt doar eu și mai am pe cineva foarte apropiat. Așa am dotat, până acum, șapte biblioteci școlare, iar fiecare donație a noastră a fost în valoare de 4.000-5.000 de euro. Dacă nu vorbești despre cifre, oamenii nu își dau seama. Unii își imaginează că vorbim despre cărți vechi, de acelea pe care le mai găsești la anticariat cu un leu. Dar nu e așa, eu cred că e importantă selecția volumelor. Nu e ca la premiile școlare, iar aici i-aș ruga pe unii directori de școală să nu mai ia, pentru aceste premii, cărțile cele mai ieftine și cele mai proaste. Copiii nu le vor iubi, dumneavoastră le-ați iubi? Cărțile frumoase, cu ilustrație, pot fi iubite de copii. Când ajung cu cărțile într-o școală, copiii sunt fascinați. Încep să le ia din cutii, le pun în rafturi și, deodată, vezi pe câte unul cum își ia o carte și rămâne într-un colțișor și începe să o răsfoiască. Ăsta e adevărul despre copii. Copilul, dacă ar avea cartea lângă el, s-ar uita în ea. Dacă nu o are, nu se uită. Avem nevoie de aceste biblioteci școlare, într-un mod vital. Odată ce încep să duc cărți într-o școală, se întâmplă niște lucruri minunate. Copiii au șansa să ajungă la cărțile pe care noi le donăm, sigur că doar dacă sunt duși acolo, la bibliotecă, de către profesorul partener al proiectului sau de către directorul școlii. Acolo unde este un director cu viziune, lucrurile se mișcă foarte frumos. Apar săli pentru bibliotecă, apar posturi de bibliotecare. Am primit, de-a lungul timpului, mesaje de la cei care au grijă de aceste biblioteci școlare dotate de noi și mi s-a spus: „Am o fetiță care a citit, din iunie până în octombrie, 30 de cărți". Câți dintre noi citesc așa? Sau avem copii care vor să devină scriitori și îmi trimit încercările lor cu ceea ce scriu. E emoționant ce se întâmplă. E totul cu sens, dar trăim într-o lume deteriorată, cu spaime, ne e teamă să mișcăm și un scaun, ca să nu se producă ceva.

Cum strângeți, totuși, banii pentru aceste donații?

De unde sponsorizare? Nu am avut sponsori până anul trecut. Dar și acum avem foarte puțini sponsori, pentru că eu sunt implicată în foarte multe proiecte literare, culturale, organizarea Fundației Melior îmi ia mult timp. Anul trecut am început să primim de la cineva din străinătate câte 100-150 de euro. Nu vorbim despre un român, ci un străin, un om pe care nu-l cunosc, dar care mi-a scris și căruia i-am răspuns pentru a-i mulțumi. Mi-a povestit că proiectul nostru îi amintește de când era el copil, iar la școala în care învăța a venit un scriitor, care fusese în Australia. Iar acel scriitor le-a povestit despre canguri, despre aborigeni, și de asta a decis să sprijine proiectul nostru. M-a impresionat și m-a și contrariat. M-a făcut să mă gândesc că, de 30 de ani, trăim într-o lume liberă, în care unii români au devenit foarte bogați, însă cei mai mulți nu fac nimic pentru ceilalți sau o fac pentru a-și consolida propria imagine sau pentru a-și construi o imagine de mecenă. Trăim într-o lume în care nu avem grijă de celălalt, nici nu ne privește celălalt, iar asta este foarte trist. Este obligatorie o lege a învățământului care să sponsorizeze bibliotecile școlare. Fundația Melior, oricâte eforturi ar face, nu poate fi decât o picătură într-un pahar. Ori trebuie schimbat oceanul, iar în toate școlile trebuie să existe bibliotecă și fond de carte anual. Obligatoriu. Nu e că am cumpărat o dată cărți și mai cumpăr peste 50 de ani. Cărțile se citesc, se deteriorează, trebuie mereu să avem cărți în bibliotecă, ca să fie iubite. Și ne mai trebuie ora de lectură obligatorie. N

FOTO: ARHIVĂ PERSONALĂ IOANA NICOLAIE

FOTBAL

Regii Europei

Semifinalistele Champions League și Europa League au jucători care valorează, în total, peste 5,5 miliarde de euro.

FOTBALUL ESTE DE MULT TIMP o afacere care crește serios de la an la an. S-au dus vremurile când o echipă precum Steaua câștiga Cupa Campionilor învingând Barcelona, apoi, după trei ani, juca din nou în finală. În momentul de față sunt mult mai multe meciuri, mult mai multe reclame și mult mai mulți bani în joc. Acum, bugetele stabilesc ierarhia, aproape fără excepție. Tocmai de aceea, am făcut o comparație între echipele care joacă semifinalele Champions League și Europa League.

DE

MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

UEFA Champions League

FC Barcelona

Valoarea totală de piață a jucătorilor este de 1,18 miliarde de euro.

Cei mai scumpi fotbaliști ai echipei sunt: Lionel Messi – 160 milioane de euro, Ousmane Dembélé – 120 milioane de euro, Philippe Coutinho – 100 milioane de euro, Marc-André ter Stegen – 80 milioane de euro, Sergio Busquets - 75 milioane de euro, Samuel Umititi și Jordi Alba - câte 70 milioane de euro, Luis Suarez și Arthur- câte 60 de milioane de euro.

Echipa joacă meciurile de acasă pe „Camp Nou" care are 99.354 de locuri.

Barcelona este antrenată de Ernesto Valverde din 2014.

FC Barcelona a fost campioana Europei de cinci ori, a câștigat de patru ori Cupa Cupelor și de trei ori Campionatul Mondial al Cluburilor.

Liverpool FC

Valoarea totală de piață a jucătorilor este de 950,5 milioane de euro. Cei mai scumpi fotbaliști ai echipei sunt:

FC BARCELONA Leo Messi și Luis Suarez fac mai mult decât toți jucătorii din România (sus). FC Liverpool: Robert Firmino, Mohamed Salah și Virgil van Dijk, un trio de peste 300 sute de milioane de euro (mijloc). Tottenham: Harry Kane și Heung min Son, un cuplu de atacanți care face toți banii (jos).

AJAX Frenkie de Jong (stânga), Daley Blind (centru) și Matthijs de Ligt (dreapta), vedetele în devenire ale unei echipe surprinzătoare.

Mohamad Salah – 150 milioane de euro, Sadio Mane – 85 milioane de euro, Robert Firmino – 80 milioane de euro, Virgil Van Dijk – 75 milioane de euro, Naby Keita și portarul Alisson - câte 65 de milioane de euro.

Echipa joacă acasă pe stadionul Anfield care are 53.394 de locuri.

Din 2015, este antrenor germanul Jurgen Klopp. Echipa a fost de cinci ori Campioana Europei și a caștigat de trei ori Cupa UEFA.

Tottenham Hotspur

Valoarea totală de piață a jucătorilor este de 835,5 milioane de euro.

Cei mai scumpi fotbaliști ai echipei sunt: Harry Kane – 150 milioane de euro, Dele Alli – 100 milioane de euro, Christian Eriksen – 85 de milioane de euro, Heung min Son – 65 milioane de euro, Davinson Sanchez – 45 milioane de euro, Toby Alderweireld și Eric Dier- câte 40 milioane de euro.

Echipa joacă meciurile de acasă pe noul „White Hart Lane", care are 62.062 locuri și a costat 1 miliard de euro.

Noul stadion al echipei Tottenham a costat 1 miliard de euro

Mauricion Pochettino este antrenor din 2014.

Tottenham Hotspur a câștigat de două ori Cupa UEFA și o dată Cupa Cupelor (competiție europeană disputată între echipele care câștigau cupele interne și care s-a disputat între anii 1960 și 1999).

Ajax Amsterdam

Valoarea totală de piață a jucătorilor de la Ajax este de 420,10 milioane de euro.

Cei mai scumpi fotbaliști ai echipei sunt: Frenkie de Jong – 75 milioane de euro, Matthijs de Ligt – 70 milioane de euro, Hakim Ziyech și Andre Onana - câte 35 milioane de euro, David Neres – 32 milioane de euro, Donny van de Beek și Nicolás Tagliafico – 25 milioane de euro, Dusan Tadic – 20 milioane de euro. Ajax Amsterdam l-a achiziționat recent pe jucătorul român Răzvan Marin pentru suma de 12,5 milioane de euro, dar el va juca în cupele europene începând din sezonul următor.

Echipa joacă acasă pe „Johan Cruyff Arena", care are 54.033 locuri.

Erik Ten Hag este antrenor din 2017.

Ajax Amsterdam a fost campioana Europei de 4 ori, fiind pregătită la două ediții consecutive (1972 și 1973) de antrenorul român Ștefan Covaci. Ajax a mai câștigat o dată Cupa UEFA și o dată Cupa Cupelor.

Toate datele privind sumele de transfer sunt preluate de pe site-ul specializat transfermarkt.de.

Program

Finalistele UCL din această ediție vor fi cunoscute după meciurile:

- **FC Liverpool – Barcelona** *marți 7 mai, ora 22:00*
- **Ajax Amsterdam – Tottenham** *miercuri 8 mai, ora 22:00*

FOTO: GETTY IMAGES

VALENCIA
Jose Gaya (dreapta) a arătat și în duelurile interne cu Barcelona dece este cel mai scump jucător de la Valencia.

EUROPA League

FC Arsenal

Valoarea totală de piață a jucătorilor este de 625,5 milioane de euro.

Cei mai scumpi fotbaliști ai echipei sunt: Pierre Emerick Aubameyang – 75 milioane de euro, Alexandre Lacazette – 65 milioane de euro, Lucas Torreira – 55 milioane de euro, Granit Xhaka – 50 milioane de euro, Aaron Ramsey și Hector Bellerin - câte 40 milioane de euro, Mesut Ozil – 35 milioane de euro.

Echipa joacă meciurile de acasă pe Emirates Stadium, care are 62.260 de locuri.

Unai Emery este antrenor din 2018.

FC Arsenal a câștigat o dată Cupa Cupelor în sezonul 1993/1994.

FC Valencia

Valoarea totală de piață a jucătorilor este de 353 milioane de euro.

Cei mai scumpi fotbaliști ai echipei sunt: José Gayà – 40 milioane de euro, Carlos Soler – 35 milioane de euro, Gonçalo Guedes și Rodrigo Moreno- câte 30 milioane de euro, Santi Mina și Geoffrey Kondogbia - câte 25 milioane de euro.

Echipa joacă meciurile de acasă pe „Mestala", care are 48.600 de locuri.

Marcelino García Toral este antrenor din 2017.

FC Valencia a câștigat o dată Cupa UEFA și o dată Cupa Cupelor.

FC Chelsea

Valoarea totală de piață a jucătorilor este de 885,75 milioane de euro.

Cei mai scumpi fotbaliști ai echipei sunt: Eden Hazard – 150 milioane de euro, N'Golo Kanté – 100 milioane de euro, Jorginho – 65 de milioane de euro, Kepa – 55 milioane de euro, Wilian – 50 milioane de euro, Gonzalo

Valoarea tuturor jucătorilor din Liga 1 este mai mică decât a echipei Frankfurt

Higuaín, Marcos Alonso și Antonio Rüdiger - câte 45 milioane de euro, Cezar Azpilicueta - 40 milioane de euro.

Echipa joacă meciurile de acasă pe „Stamford Bridge", care are 40.853 de locuri.

Maurizio Sari este antrenor din 2014.

FC Chelsea a fost Camioana Europei în 2012, câștigat o dată Europa League și de două ori Cupa Cupelor.

Eintracht Frankfurt

Cu o valoare totală de piață a jucătorilor de 261,7 milioane de euro, echipa din Frankfurt este cea mai săracă din semifinalele Europa League de anul acesta.

Cei mai scumpi fotbaliști ai echipei sunt: Luca Jovik – 55 milioane de euro, Sébastien Haller – 40 milioane de euro, Ante Rebic – 35 milioane de euro, Evan N'Dicka – 22 de milioane de euro, Filip Kostic - 15 milioane de euro, Danny da Costa - 12 milioane de euro.

Echipa joacă meciurile de acasă pe „Commerzbank Arena", care are 51.500 de locuri.

Adi Hütter este antrenor din 2014.

Eintracht Frankfurt a câștigat o dată Cupa UEFA în 1980.

Valoarea jucătorilor din Liga 1

Toți jucătorii din Liga 1 a României valorează 185,73 milioane de euro. Fotbaliștii de la FCSB fac, în total, puțin peste 30 de milioane de euro.

Cei mai bine cotați jucători din campionatul intern sunt: Denis Mann - 4,5 milioane de euro, Ianis Hagi, George Țucudean și Alexandru Cicâldău - câte 3,5 milioane de euro, Cristian Manea, Tudor Băluță – câte 3 milioane de euro, Florinel Coman – 2,3 milioane de euro, Romario Benzar, Florin Tănase – câte 2 milioane de euro.

Este de remarcat că FCSB nu are un stadion propriu, jucând meciurile oficiale pe Național Arena.

Cele mai mari stadioane ale cluburilor din România sunt:

- **Ion Oblemeco,** Craiova – 30.929 locuri
- **Dr. Constantin Rădulescu,** Cluj – 23.500 locuri
- **Dinamo București** – 15.032 locuri
- **Municipal Sibiu** – 14.200 locuri
- **Emil Alexandrescu,** Iași – 11.481 locuri

Toate datele sunt preluate de pe site-ul specializat transfermarkt.de .

Cât mai câștigă echipele din Europa League

Echipele care au ajuns în semifinale au primit deja sume de până la 26 de milioane de euro.

UEFA are următorul sistem de premiere direct:

- calificarea pentru semifinale: 2,4 milioane de euro
- calificare pentru finală: 4,5 milioane de euro fiecare echipă
- câștigătorii UEFA Europa League vor primi încă 4 milioane de euro.

La toate acestea se mai adaugă sume calculate în urma coeficienților de clasare și a cotelor de piață.

CHELSEA Mijlocașul belgian Eden Hazard, cel mai scump jucător de la Chelsea, mulțumește publicului după calificarea în semifinalele Europa League (st.). Arsenal: Pierre-Emerick Aubameyang îl felicită pe colegul său Alexandre Lacazette pentru o nouă reușită (dr.).

FOTO: GETTY IMAGES

15.350 €

este prețul de pornire pentru C4 Cactus 1.2 PureTech 110 Live, TVA inclusă. Versiunea de top Shine cu transmisie automată ajunge la 20.000 €.

CITROËN C4 CACTUS 1.2 PURETECH AT6

Canapeaua pe roți

Cu inventarea unui nou tip de suspensie, cu perne hidraulice progresive (Progressive Hydraulic Cushions – PHC), și scaune moi, tip canapea, patentate sub denumirea „Advanced Comfort", Citroën C4 Cactus duce mai departe tradiția confortului inițiată în anii 1950 de legendarul Citroën DS.

FOTOGRAFII: NEWSWEEK ROMÂNIA / RĂZVAN SCĂEȘTEANU

SUV-URILE, SUV-ULEȚELE ȘI CROSSOVER-URILE sunt la modă. Arnaud Belloni, directorul de marketing și comunicare al francezilor, a declarat, într-un interviu acordat *Newsweek România* la Salonul Auto de la Geneva 2019, că „mașinile sport nu mai au viitor". Astfel, Citroën a renunțat anul trecut la hatchback-ul compact C4, care se duela cu modele precum Renault Megane, Volkswagen Golf, Ford Focus sau Opel Astra și avea și ceva ADN sportiv după victoriile din WRC, și a lăsat în joc C4 Cactus. Dar nu oricum, ci operându-i crossover-ului un facelift de substanță.

Pe partea de design exterior, liniile nonconformiste și caracterul distinct au rămas la locul lor și au evoluat atrăgător. Inclusiv geamurile atipice ale portierelor spate, care nu se deschid normal, ci se „crăcănează" câțiva centimetri, ca la unele Oltcit-uri, dacă vă mai amintiți, sunt pe poziții.

Nu sare în ochi decât dispariția „pernelor" (Airbumps) ample pentru protecția portierelor și alinierea design-ului inconfundabil, pe două etaje, al blocurilor optice față de restul gamei.

Esența facelift-ului operat lui C4 Cactus anul trecut se află sub carapace și se simte din plin la drum.

Confort total

C4 Cactus este promovat sub sloganul „Comfort Is The New Cool". Nu aveți cum să-l ratați, este scris cu litere de o șchioapă pe toate mașinile de prezentare. Lăsând la o parte, însă, oportunitatea acestei colantări agresive, confortul în care te lăfăi la bordul crossover-ului compact chiar este, fără exagerare, „cool". Nu are echivalent în acest segment. Bine, este „cool" până în punctul în care intri mai tare pe un viraj și simți că fuge canapeaua de sub tine. Să nu înțelegeți greșit, mașina stă binișor pe drum, dar se înclină destul de mult, suspensia îți dă senzația că plutești, iar direcția, chiar dacă se întărește la viteze superioare, este ușoară și nu oferă feedback.

Așa că, odată sportivitatea scoasă din ecuație, să revenim la confort. Noua suspensie Progressive Hydraulic Cushions – PHC absoarbe gropile sau drumurile de macadam fără șocuri și prea multe vibrații, ducându-i pe nostalgici cu gândul la sistemul hidro-pneumatic revoluționar introdus de DS în 1955 și, apoi, perfecționat de Citroën pe limuzine precum CX, XM și C5. C4 Cactus facelift a fost primul model de nouă generație dotat cu PHC. Iar, de curând, a intrat în scenă și noul SUV C5 Aircross. Merită testat!

Tot la confortul pasagerilor contribuie din plin scaunele botezate sugestiv „Advanced Comfort". Sunt moi și în același timp ferme. Îți dau plăcuta impresie că te afunzi într-o canapea de living, deși tu te așezi și pleci la drum. Iar după două, trei ore, te dai jos perfect odihnit. Singurul minus al scaunelor față este sprijinul lateral limitat. Dar, am stabilit, nu mai vorbim despre sportivitate. Și trebuie menționată înlocuirea cotierei care se plia și transforma scaunele față într-un fel de canapea, ca la unele mașini americane, cu una mai mică și un spațiu de depozitare. Pe bancheta spate este loc suficient chiar și pentru trei adulți, dar cei mai înalți vor atinge plafonul cu capul. Iar porbagajul are 348 de litri. Cam puțin pentru o compactă, dacă avem în vedere că volumul este apropiat de media clasei mici (C3 Aircross, de exemplu, oferă 410 litri).

Nu în ultimul rând, mașina testată era automată. Sincer, am plecat cu

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

inima îndoită la drum, amintindu-mi de experiența tristă cu transmisia manuală robotizată de pe vechiul C4 Cactus și C4 Picasso, care a fost scoasă din fabricație în 2016.

Surpriză, însă! Citroën a făcut o cutie automată adevărată, cu convertizor de cuplu și șase trepte, care se înțelege de minune cu micuțul benzinar turbo 1.2 PureTech de 110 cai putere de pe C4 Cactus facelift și, bineînțeles, alte modele PSA.

Schimbă lin și destul de rapid, conferind un plus de confort mai ales în oraș. Ezită puțin să retrogradeze doar când se rulează subturat și se apasă brusc accelerația.

Și trebuie puțină atenție la plecarea de pe loc. Fie în „D", fie în „R", când ridici piciorul de pe frână, mașina reacționează destul de nărăvaș, chiar dacă accelerația nu este atinsă.

Viața la bord

Am stabilit deja. Viața la bordul lui C4 Cactus este caracterizată de confort, indiferent că se rulează în oraș, pe șosea sau pe drumuri de pământ și macadam.

Iar arhitectura retro a interiorului și, mai ales, mânerele tip curea, ca la mașinile de epocă, ale portierelor față și capacul torpedoului, care aduce amintе de un cufăr, creează o atmosferă plăcută. Instrumentarul de bord se rezumă la un display mic dispus în spatele volanului, care, acum, se reglează și pe înălțime, și pe adâncime. Iar celelalte funcții, de la computerul de bord și sistemul de climatizare, până la setările sistemelor de siguranță și afișarea prin „mirroring" a Waze-ului de pe smartphone, sunt apelabile prin intermediul „tabletei" de 7 inch din vârful consolei centrale. În ceea ce privește consumul, C4 Cactus 1.2 PureTech AT6 de 110 cai se mulțumește cu 8.6 – 8.8 litri/100 km în traficul din București. Iar la drum (București – Brașov – București), computerul de bord s-a stabilizat la 6.7 litri/100 km, în contextul unei viteze medii de 67 km/h.

Verdict *Newsweek*

+ Confort la drum și în interior, datorat suspensiei cu perne hidraulice progresive și scaunelor Advanced Confort, design (exterior atipic și interior retro), manevrabilitate în oraș, motor în trei pistoane rafinat, spațiu interior.

– Direcție moale și lipsită de feedback, lipsă sportivitate și caracter supraviratator accentuat pe virajele abordate la viteze puțin mai ridicate, accesarea tuturor funcțiilor, inclusiv aer condiționat și ESP, prin intermediului meniului tabletei din bord, lipsă turometru. N

FOTOGRAFII: NEWSWEEK ROMÂNIA / RĂZVAN SCĂEȘTEANU

PRIMUL RADIO DE SPORT DIN ROMÂNIA

Bucureşti: 105.8 FM

Botoşani: 91.1 FM

Braşov: 96.4 FM

Drăgăşani: 88.0 FM

Făgăraş: 90.90 FM

Focşani: 102.0 FM

Galaţi: 87.7 FM

Predeal: 101.1 FM

Rupea: 90.3 FM

Severin: 97.9 FM

Slatina: 92.4 FM

Victoria: 92.8 FM

Zărneşti: 88.2 FM

WWW.SPTFM.RO

CĂLĂTORII

CROAȚIA, cu vânt din pupa

Privite de pe puntea unei ambarcațiuni, fascinanta Coastă Dalmată și cele mai frumoase insule croate din Marea Adriatică pot fi subiectul unei vacanțe de vară ieșite din comun.

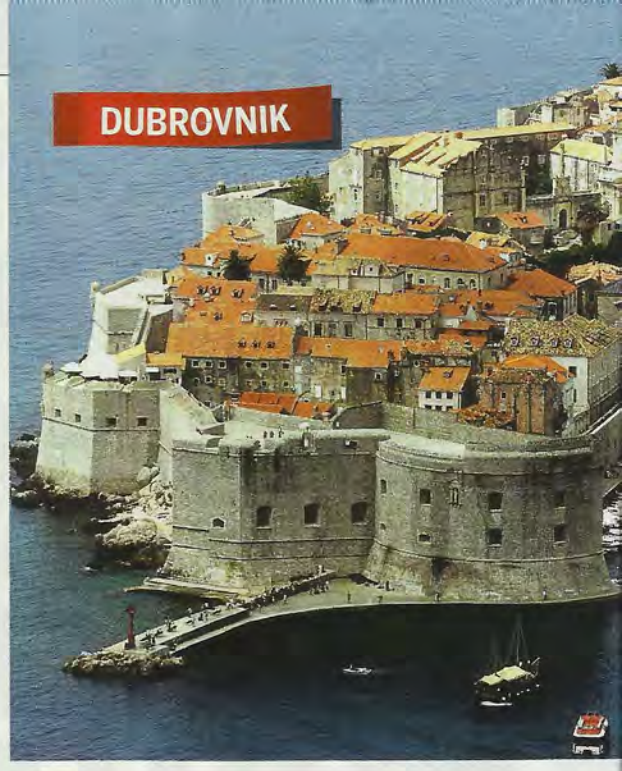

DUBROVNIK, SPLIT, TROGIR sau Kastela, fascinanta Coastă Dalmată și peste o mie de insule și insulițe, cu plaje și peisaje ca în povești. Croația a urcat în ultimii ani în topul celor mai populare destinații turistice din lume, atrăgând peste zece milioane de turiști anual.

Reușita unui concediu în Croația depinde de mobilitate și, evident, de spiritul de aventură al fiecăruia, deoarece există atât de multe locuri și obiective turistice la tot pasul, încât este păcat să stați într-o singură locație. Soluțiile tradiționale sunt vacanța cu mașina sau charter-ul combinat cu închirierea unui autoturism. Dar se poate și altfel.

Dacă aveți în plan o vacanță diferită, ieșită din tipare, în care să puteți vizita cele mai frumoase orașe ale Croației și, în același timp, să descoperiți și să vă bucurați și de cele mai căutate plaje din această zonă a Adriaticii, unele dintre ele ascunse în golfuri și golfulețe în care este imposibil de ajuns de pe țărm, puteți opta pentru o croazieră cu un iaht cu motor sau chiar cu vele. Bineînțeles, până în port, de exemplu Split, trebuie să ajungeți cu ceva, așa că mașina sau avionul nu ies din calcul.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

O idee de itinerariu interesant ar putea suna cam așa. Îmbarcarea la bordul unei nave cochete, cu numai câteva cabine, are loc în Split. Prima oprire se face la Makarska, o stațiune cosmopolită de pe Coasta Dalmată, care vă va introduce în ritmul de vacanță. Apoi, Mljet este prima insulă pe care puneți piciorul. Situată în sud-vestul Croației, aceasta ascunde un parc național cu două golfuri adânci și o mânăstire din secolul al XII-lea (Benedictina). Urmează o debarcare pe continent, pentru a vizita „perla" Coastei Dalmate, Dubrovnik. Orașul vechi datează din secolul XIII, iar din program nu ar trebui să lipsească Fântâna Onofrio, Mânăstirea Franciscană, Catedrala din Dubrovnik – una dintre cele mai frumoase din Croația - sau Palatul Sponza, construit în anii 1515-1522.

Croaziera liniștită printre insule poate continua cu opriri la Trstenik, un orășel cochet din peninsula Peljesac, și pe insula Korcula, locul presupus de naștere al marelui explorator Marco Polo (în general, locul de naștere al lui Marco Polo este considerat Veneția, dar în anumite înscrisuri apar și Istanbul, și Korcula). Iar ultimele zile ale vacanței plutitoare vi le puteți concentra pe renumitele insule Hvar și Brac. Penultima escală are loc în Hvar, una dintre cele mai luxoase și cunoscute insule croate. Chiar și Printul Harry al Marii Britanii a ales, acum câțiva ani, această destinație pentru vacanța de vară. Apoi, când veți ajunge în Brac, veți avea impresia unei călătorii în timp. Coasta dramatică a insulei, umbrită de pini și măslini, pare desprinsă dintr-un tablou neatins de mâna omului, cu plaje intime și ape limpezi, turcoaz. Satele pescărești pitorești condimentează peisajul, iar de pe lista obiectivelor n-ar trebui să lipsească Peștera Zmeilor.

INSULA BRAC

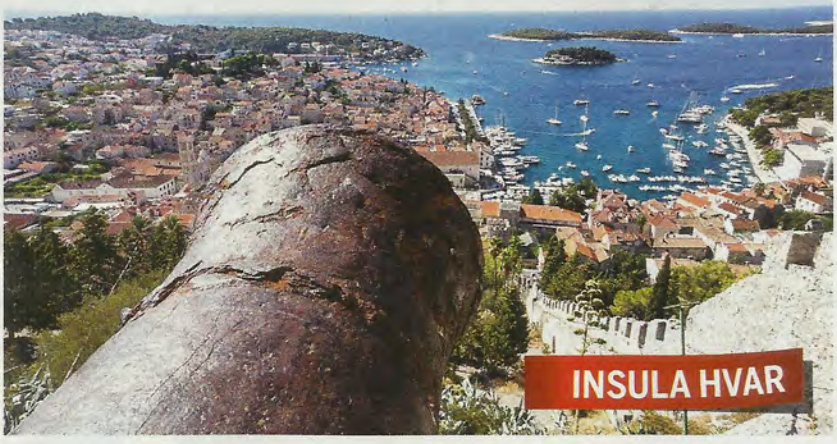

INSULA HVAR

INSULA KORCULA

INSULA MLJET

LEXUS SPORT YACHT

Puterea rafinamentului

ÎN GENERAL, CÂND SPUI „LEXUS" te gândești la sedan-uri hibride premium, la SUV-uri cu atitudine sau la coupé-uri emoționante, la tehnologie și rafinament. Brand-ul premium al Toyota face, însă, și iahturi high-tech de lux.

Lexus Sport Yacht este o ambarcațiune deschisă premium, de înaltă performanță, al cărei scop este de a extinde filosofia Lexus dincolo de granița lumii automobilului. Echipa de designeri Lexus s-a întrecut pe sine, reușind să exploateze la maximum limbajul exersat pe patru roți (mai ales în cazul modelului Lexus LFA, ale cărui linii se regăsesc atât la nivelul prorei agresive, cât și în fluiditatea neîntreruptă a profilului iahtului). Inginerii Toyota Marine Department au pus în plan cele mai noi tehnologii, iar compania americană Marquis-Carver Yacht Group, cunoscută pentru abilitățile sale de a construi structuri compozite de mari dimensiuni, a pus în operă, probabil, una dintre cele mai spectaculoase și elegante bărci ale momentului. Elementele de „caroserie" au fost realizate manual, dintr-o singură bucată de CFRP, un material plastic ranforsat cu fibră de carbon, folosit întâi la avioane și, apoi, de mașinile de curse, supercar-uri de stradă, precum Lexus LFA, iahturi sau biciclete de competiție. Utilizarea acestui material a redus masa iahtului cu circa o tonă, față de unul obișnuit, de aceleași dimensiuni.

Interiorul iahtului de 12.7 metri lungime a fost comandat și asamblat în Italia. Pe laterale cabinei de la prora se pot observa, de exemplu, suprafețe vitrate pictate manual, care seamănă cu marmura. Iar „living"-ul plutitor dispune de o canapea cu șase locuri, instalație de aer condiționat, o plită cu două arzătoare, chiuvetă și frigider. Sistemul multimedia beneficiază de tehnologie 4G Wi-Fi & WAN, iar boxele Revolution Acoustics montate pe exterior utilizează suprafața plafonului drept traductor, semnalul fiind amplificat de un sistem digital Mark Levinson Reference.

Sub puntea lui Lexus Sport Yacht se află două motoare V8 de 5.0 litri, pe benzină, „împrumutate" și adaptate de la Lexus RC F coupé, GS F sport sedan sau LC 500, care, împreună, dezvoltă 897 CP (360 kW). Iahtul atinge o viteză maximă de 43 noduri/h (78 km/h), iar căpitanul controlează și monitorizează sistemele de la bord prin intermediul unui ecran tactil de 7 inch.

Divizia Toyota Marine a fost înființată în 1997 iar, în momentul de față, este liderul industriei nipone de iahturi premium. **(R.S.)**

TRAVEL MIX
HD
Hai în vacanță!
www.travelmix.ro

PAPA IOAN PAUL AL II-LEA, alături de președintele Constantinescu și patriarhul Teoctist.

Un milion de români l-au salutat pe papa anticomunist

7 MAI 1999: „CU PROFUNDĂ EMOȚIE AM SĂRUTAT PĂMÂNTUL (ROMÂNIEI), recunoscător înainte de toate lui Dumnezeu cel atotputernic care, în prevăzătoarea Sa bunăvoință, mi-a hărăzit să văd realizat acest gând. (...) Am încredere că vizita mea va contribui la cicatrizarea rănilor produse în relațiile dintre Bisericile noastre, în timpul celor cincizeci de ani care s-au scurs, și va deschide un anotimp de colaborare reciprocă plină de încredere", a spus Papa Ioan Paul al II-lea, în timpul primei sale vizite în România, o țară majoritar ortodoxă. Invitația lansată de statul român încă din 1990 și reînnoită de președintele de atunci, Emil Constantinescu, în 1998, a fost acceptată de Papă un an mai târziu. Vizita, care a durat trei zile și a stat sub semnul anticomunismului, a fost subiectul unor îndelungi tratative. Potrivit relatărilor din presa vremii, Biserica Ortodoxă s-a opus ca Papa să meargă și în Transilvania, de teamă că unii credincioși ar decide să se întoarcă la catolicism, mai ales după episodul ruşinos din 1948, când Biserica Greco-Catolică a fost desființată de comuniști, cu sprijinul BOR.

Astfel, Papa a stat doar în București, unde s-a întâlnit cu președintele Emil Constantinescu, patriarhul Bisericii Ortodoxe, Teoctist, mitropolitul Bisericii Unite cu Roma, Lucian Mureşan, arhiepiscopul romano-catolic Ioan Robu și nunțiul apostolic Jean-Claude Perisset, dar și cu cardinalul greco-catolic Alexandru Todea, fost deținut politic. Papa s-a recules la mormintele cardinalului Iuliu Hossu și episcopului Vasile Aftenie, morți în temnițele comuniste (și care vor fi beatificați de Papa Francisc anul acesta). Pe 9 mai, Papa a ținut o binecuvântare în parcul Izvor, la care s-au strâns circa un milion de oameni. În 2014, Ioan Paul al II-lea a fost declarat sfânt de actualul Papă. Francisc va vizita România anul acesta, între 31 mai și 2 iunie.

3 - 9 MAI

Banii americani salvează Europa de Vest

3 mai 1948: Președintele SUA, Harry Truman, semnează legea privind instituirea „Planului Marshall". Cei 12 miliarde de dolari (100 de miliarde de dolari, la nivelul anului 2018) puși la dispoziție între 1948 și 1951 au fost dirijați către 18 state vest-europene, principalii beneficiari fiind Marea Britanie, Franța și Germania de Vest. În afară de obiectivele economice – refacerea regiunilor devastate de război și înlăturarea barierelor economice – planul urmărea să împiedice răspândirea comunismului.

Sfârșitul dirijabilelor

6 mai 1937: Aeronava Hindenburg, cel mai mare dirijabil construit vreodată, ia foc în timp ce încerca să aterizeze la Baza Navală Lakehurst din New Jersey. Incendiul a fost a fost devastator – dirijabilul era purtat în zbor de 200.000 de metri cubi de hidrogen –, au murit 13 pasageri și 22 de membri ai echipajului, din cei 36 de pasageri și 61 de membri ai echipajului. Nici azi nu este clară cauza accidentului.

Un leac pentru migrene

8 mai 1886: Farmacistul John Pemberton vinde în Atlanta, la „Jacobs Pharmacy", pentru cinci cenți, o sticlă creată ca un remediu pentru durerile de cap și oboseală, băutură cunoscută azi sub numele de Coca-Cola. Pemberton, care era dependent de morfină după ce fusese rănit în bătălia din Columbus, între nordiști și sudiști, și-a vândut patentul farmacistului Asa Griggs Candler pentru de 1.750 USD. Acesta a înființat compania Coca-Cola, în 1892, și a făcut celebră această băutură.

FOTO: WIKIPEDIA

Magic FM

always great music

magicfm.ro

Download on the App Store

GET IT ON Google Play

ABONEAZĂ-TE!

MODALITĂȚI DE ABONARE:

- Online, prin card, la www.newsweek.ro/abonamente
- Prin ordin de plată în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: 38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor
- La toate oficiile poștale
- La firmele de abonamente:
  - Manpress Distribution București
  - Calliope S.R.L. Ploiești
  - Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:
- E-mail: abonamente@newsweek.ro.
- Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

PLATA SE VA EFECTUA PÂNĂ LA DATA DE 25 A LUNII ÎN CURS PENTRU CA LIVRAREA ABONAMENTULUI SĂ ÎNCEAPĂ DE LA DATA DE 1 A LUNII URMĂTOARE. DACĂ PLATA SE EFECTUEAZĂ DUPĂ DATA DE 25, DATA DE ÎNCEPUT A ABONAMENTULUI SE DECALEAZĂ CU O LUNĂ.

Talon de abonament

ROMÂNIA Newsweek

Nume, prenume .....
Str..... Nr....., Bl....., Sc....., Et....., Ap.....
Localitate ..... Județ / Sector .....
Cod poștal..... Telefon..... E-mail.....

Am achitat suma de ..... lei cu ordin de plata nr. ..... din data .....
către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal 38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna .....

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ❑ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A) CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPARĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B) PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sectorul 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

REDUCERE de până la 20% față de prețul revistei la chioșc

Tip abonament / Perioada	1 lună	3 luni	6 luni	12 luni
PRINT (revista tipărită; acces parțial online; newsletter)		**139lei**	**259lei**	**499lei**
PRINT + DIGITAL (revista tipărită; acces total online, inclusiv arhivă; newsletter)		**169lei**	**319lei**	**619lei**
DIGITAL (acces total online,inclusiv arhivă; newsletter)	**18lei**	**49lei**	**89lei**	**169lei**

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă. Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele **0374.00.23.81 / 0374.00.23.82** sau prin e-mail, la adresa: **abonamente@newsweek.ro.**

Vrancart®

Aproape de tine, aproape de natură

rompaper

Producem cu mândrie, în ROMÂNIA:
- hârtie pentru carton ondulat
- carton ondulat și ambalaje din carton ondulat
- hârtii igienico-sanitare

Suntem prietenoși cu natura:
- colectăm la nivel național peste 30% din deșeurile din hârtie și carton

ROMANIAN GOOD - BUN ROMÂNESC

Produs în ROMÂNIA

Strada Ecaterina Teodoroiu 17, Adjud - VN
T: +40 (237) 64 08 00, F. +40 (237) 64 17 20
www.vrancart.ro | office@vrancart.com

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2026

AVENTURA

SCORPIONUL

COLECȚIA SFINX

fondată în 1895 bpt serie nouă

COLECȚIA SFINX